The unfortunate thing about this world is that good habits are so much easier to get out of than bad ones. — **Somerset Maugham.**

OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903. Former Editor: Manilal Gandhi—1918-1956.

No. 49—Vol. LVII. Friday, 18th December, 1959 REGISTERED AT THE G P O. AS A NEWSPAPER. Price: FOUR PENCE

Nations Prepare For Definite Action Against Apartheid

UNITED NATIONS, N.Y.

IN this penetrating study of current changes in American policy towards South Africa, Donald Grant, writing in the "Post-Dispatch" draws attention to three different courses to which the Western Powers might resort to for purposes of exerting pressures which might force Verwoerd to change his mind.

As for many years past, racism in the Union of South Africa is one of the thorniest problems before the United Nations. What is new this year is that the groundwork is being laid at last for doing something about it.

A new World Court action against the Union of South Africa is one possibility.

Quiet negotiations between the Union and some of the larger powers is another.

Still a third possibility lies in economic action—a boycott—against the Union.

There are two reasons why the possibility of real and effective action arises at this time. First reason is that the United States has changed its policy and now-with caution-opposes racial oppression in the Union. This change began last year, but has become much more evident at the present session of the General Assembly.

The second reason why the outlook on this problem has changed is the emergence of new and independent African states. Only a few years ago there were but two independent African nations—Ethiopia and Liberia. Today there are 10 independent African nations, and next year there will be 14.

These states may be divided on other issues, but on the question of racial oppression in the Union of South Africa there can be no real disagreement. Fourteen nations, furthermore, can make their weight felt in several directions, for each has its own set of friends outside Africa.

The latest move against the Union of South Africa came in the U.N. Political Committee when a resolution on the subject of apartheid (race discrimination) was passed 67 to 3, with seven abstentions. Both the resolution and the vote carried the case against the Union beyond previous action by the U.N.

(Continued on page 484)

Mme. Pandit Utters Grave Warning

ST. LOUIS, Nov. 18.

MME. VIJAYA LAKSHMI PANDIT, sister of Prime Minister Jawaharlal of India, warned today that India may have to resort to force in the current border dispute with red China.

"China has gone on encroaching on our territory and now the Indian people are incensed and demand action," she declared.

It was believed to be the first warning of force by a high Indian official in the dispute.

Mme. Pandit, Indian High Commissioner in London and a former president of the United Nations General Assembly made the statement in a speech at Washington University.

Asked by newsmen whether India had enough forces to back its stand, she said India has "a fine army and air force which are able to cope with the situation." She said the decision on whether to use force would be up to Mr. Nehru and other Indian leaders.

Brown Says Stanford Made A Mistake

IN a Press statement, Mr. Peter Brown, national chair man of the Liberal Party says:

"Mr. Walter Stanford is a man of integrity and no doubt he regards as good the reasons he has given for resigning from the Liberal Party and joining the Progressives. Nevertheless I think he has made a mistake. I do not believe that the policies of the Progressive Party are anything more than a step in the right direction. I believe that logic and the development of events in Africa and the Union will inevitably drive the Progressive Party towards acceptance of the policies for which the Liberal Party stands.

"Mr. Stanford has left an inter-racial organization to join a White political party which may later have some non-White members. His action in doing so will come as a bitter blow and a particular disappointment to African, Coloured and Indian members of the Liberal Party. These members, often at considerable personal cost, have rejected narrow and emotional group appeals and pledged themselves to work for a common society for all in South Africa. At the moment they could not join the Progressive Party even if they wanted to and many of them will never be able to. They rely on White members of the Liberal Party to stand with them in the future, as they have done in the past.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

OPINION

FRIDAY, 18TH DECEMBER 1959

Looking Back

AS this is our last issue for the year, we should like to do two things. We should like to wish all our readers a very happy Christmas and Prosperous New Year.

At the same time we should like, also, to draw attention to the significance for our country of the year that now comes to its end.

Depending on the side on which the reader has been when it comes to the relations between our various peoples, the year now drawing to its end can be said to have marked movement forward or backward.

Those who fight to extend the area of liberty can with justification regard 1959 as having seen important changes in world opinion. For the first time at the United Nations the American government openly identified itself with the opponents of apartheid and moved from pious unctuosities when it came to apartheid to definite, if cautious action.

This naturally had a profound impact on the men of apartheid. They reciprocated the compliment by giving more publicity over the air to stories of crime in America's underworld and by saying some harsh things against those Americans who attacked apartheid.

America's tactical shift naturally means that apartheid has lost one more powerful friend and the cause of liberty has gained accordingly.

On quite another plane South Africa has been affected indirectly by the strained relations between India and China. The local Indian community has strong blood and cultural ties with India China's aggressive designs on the Himalayas showed clearly how wide the ideological fissions are in the Indian community. The Natal Indian Congress revealed its two loyalties when it disregarded Indian sentiment and mouthed platitudes on the Sino-Indian dispute instead of taking a clear and unambiguous stand.

For us, too, the year has not been a good one. Increasing financial difficulties have more than once confronted the Trustees of the Phoenix Settlement, who own "Opinion," with the need to decide whether or not to cease publication. This problem has not been solved and we wait to see what will happen in 1960.

In the meantime, it can be said that on very many planes there has been definite movement forward and during the Christmas season it would be best to think more of this side of the picture.

Phoenix Settlement And My Responsibilities

SUSHILA GANDHI

THE future of this institution has been on my mind and in my heart for sometime now. I have tried to fulfil my duties by placing my problems before the public. If this institution was just an ordinary one; then it would have been quite easy for me to close down. But the history behind this institution together with the ideals and hopes of its founder, are so deep in my heart that I am reluctant to give it up.

Gandhiji has been enshrined in my heart, as my teacher and friend even before I became a member of the Gandhi family. I came to this Settlement at the young age of 20 and during the many ups and downs in my life here, I have always gained comfort and inspiration from my spiritual father—Bapuji. This faith has sustained me, in these last few years when I have tried to shoulder the responsibilities left to me by my late husband.

This institution is a memorial to Gandhiji. It is a historical place. Phoenix, with its quiet atmosphere, trees and flowers, and even this very earth has always conveyed to me the message of that great man, who walked on this ground and lived amongst these things. I have never failed to experience the fragrance of Bapuji's sweet presence in Phoenix, the place where, a great man, who is only born once in a thousand years, has walked and lived. Inspite of our sins and petty lives, this land is sacred. It will always be a place of pilgrimage, for those who seek inspiration to better their lives and gain a little from the great men who have passed on.

Phoenix Settlement is a "Gandhian Mission." To continue the work of a mission is to give your life in its service. The Christian Missions opened their own message and so the Gandhian message should spread the teaching of Gandhi, then and then alone does it justify its existence.

My late husband, during his lifetime, fulfilled his duty and lived to convey the message of Gandhiji to the best of his ability. But alas today, though it pains me deeply, I have the choice before me of not being true to my beloved teacher or of being incapable and inadequate to serve him. I feel that I would much rather be inadequate than dishonourable.

Inspite of all this, I wish to see this institution flourishing and spreading the message of goodwill. My strength and my ability to do so is, unfortunately, very limited. I have struggled through these last four years and it grieves me deeply to acknowledge defeat. Therefore I have time and again appealed to all South Africans, to assist me in keeping this sacred institution alive and thriving. Is it possible that there is not one human-being who can answer my appeal at the eleventh hour?

My husband's position in this institution was very different Gandhiji had bound him to the vow of not hoarding or saving, and according to that my husband worked for this institution, making enough to run it and not drawing any savings for himself. After his death I too have done the same. For those who may come after us this vow will not be compulsory.

If I close down this weekly paper, without first informing my readers of my difficulties, I am sure that the South African public or my heart would never forgive me for doing so. If the public hold the same respect and love for this institution as I do, then it is a great mistake. If inspite of this appeal, the public does not come forth with any assistance, then at least I can feel that I am not entirely to blame. If I do not receive any suggestions then I shall have to close down. Any suggestions of any kind, will be very welcome.

I am anxious to serve my revered teacher, if necessary, here or elsewhere. But if it means only a waste of money, time and energy, then it is not a service any longer. We have tried to conduct the work of both the "Opinion" and "Indian Opinion" to the best of our ability. But we have failed to arouse an re-

(Continued on next page)

Publisher's Notice

WE would like to inform our readers that there will be no issues of 'Opinion' and 'Indian Opinion' on December 25 and January 1st owing to the Xmas and New Year Holidays.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

7,000 At Curries Rally

(From Our Special Correspondent)

AN estimated 7,000 people attended an African National Congress mass rally at Curries Fountain last Saturday. After waiting for an hour for the meeting to start, the large audience was disappointed at the non-appearance of Prof. Z. K. Matthews, who had been billed as the star speaker for the afternoon. No explanation was given for Prof. Matthew's absence, but according to later reports, a telephone call to his home in the Cape established that at that moment he was attending a social function in his hometown.

No political reason is attributed for his failure to attend. Prof. Matthews is a top-ranking member of the African National Congress who, like Chief Luthuli has no affiliations with Communism but isprepared to co-operate with them for the furtherance of the aims of the ANC. Matthews only recently demonstrated his loyalty to South Africa by refusing to accept service in the tribalised Fort Hare University College under the Bantu Affairs Department. Prof. Matthews decided that it would be both humiliating and disloyal of him to become a B.A.D servant. This stand was taken by him at considerable financial cost to himself.

No Other Motive

He does have differences with some top ANC officials but these have lately been submerged in the wider interest. It is probable that his absence from Saturday,s mass rally was due either to some misunderstanding as to the date of the meeting or to plain bad organisation. No other reason need necessary be read into the affair.

Dr. Naicker president of the SAIC addressed the meeting at length, which also heard part of a message from Chief Luthuli A message was read from Mr. Chou en lai, Prime Minister of Communist China, in which the Chinese Premier, who is at the present time causing acute anxiety throughout Asia by his own brand of imperialism, assured Chinese support for the liberation struggle in the Union It was clear that this message had been solicited by the ANC, and observers consider that messages from Communist sources may in future do the Congress movement a great deal of harm. The time has passed when non-White peoples, groaning under the apartheid yoke, automatically assumed that anyone opposed to the racialist tyranny practised here were their friends.

Genuine Friends

With his increasing political awakening, the non-White is beginning to distinguish between genuine friends of the democracy and those who, like the Communists, are out to exploit the disabilities of the blackman for their own ideological ends.

There is little question but that the leadership of all four Congresses is, for whatever reasons or from whatever motive, still unduly sympathetic towards the Communist bloc of nations. Whether they are aware of it or not, this tendency can be regarded as making propaganda for Communism in South Africa in the sense that it could serve the object of persuading non-White South Africans to regard international Communism as a friend in time ef need But unless they adopt a genuinely neutralist' attitude these leaders can be sure that there will be a recoiling upon their own heads. As the people of Africa become more and more disillusioned over Communist intentions, they will inevitably begin to regard with suspicion those of their own leaders who failed to warn them in time of the menace of Communist totalitarianism.

U.S. President Addresses Indian Parliament

ADDRESSING a joint session of both Houses of the Indian Parliament in New Delhi on December 10, President Eisenhower laid emphasis on "the special community of interests and the identical basic goals of the United States and India." He said, "I bring to this nation of 400 million, assurances from my own people that they feel the welfare of America is bound up with the welfare of India,"

The United States, he said, with India the deep desire to live in freedom, human dignity and peace with justice.

The lobbies and galleries of the central hall of the Parliament building were packed to capacity with Ambassadors, high officials, dignitaries and journalists. The House was full with over 800 Members of Parliament.

The President paid tribute to the Indian people for their culture, their progress and their strength among independent nations and said that all humanity was in debt to this land, but Americans had a special community of interest with Indians.

He spelled out the interests by referring to both countries pursuing as national policy the expansion of democracy, and both countries achieving national strength out of diversity with many strains and races, speaking many tongues and worshipping in many ways Both countries, he said, were seeking improvement and betterment of all their citizens by assuring that the State would serve and not master its people or any other people.

Speaking about the issues of war and peace, the President said: "For my part, I shall do all I can as one human working with other humans, to push towards freedom, towards dignity and a worthy future for every man and woman and child in the world. If we give all that is within us to this cause, the generations that follow us will call us blessed. Should we shirk the task or pursue ways of war—now become ways to annihilation and race suicide—there may be no generations to follow us."

The President referred to India's achievements after freedom and said, "To-day India speaks to other nations of the world with greatness of conviction and is heard with greatness of respect."

The President added, "India is a triumph that offsets any world failure of past decade—a triumph that as men read our history a century from now may offset them all"

Thunderous cheers greeted the President when he concluded his address with: "In this great crusade of peace from the history of your nation, I know India will ever be the leader."

Syrian Afro-Asian Solidarity Committee

On arrival in Damascus on November 21. Yusuf as-Sibai, secretary of the Afro-Asian Solidarity Conference, said that he will form a committee for Afro-Asian solidarity in the Syrian region and that during his stay in Damascus he will proceed to Lebanon to discuss forming a similar committee there.

Phoenix Settlement And My Responsibilities

(Continued from previous page)

sponse in our readers. It is partly the fault of our inexperience and partly the lack of interest in our readers.

If the public awakens from the lethargy it has fallen into, then there is hope for a brighter future. In the meanwhile, darkness looms over us

If we care to find the reasons for our plight in this country, it is because of our lack of interest, in public institutions or public work. For years we have gone on hoping that India or the world outside will assist us, or will solve our problems for us, but we ourselves have not come forward with any active step. Neither do we seem to feel the necessity for such a step. We have become too engrossed in our own selfish little lives, where we wish to make the most money and enjoy our own pleasures. If this is not true, then, today a place like Phoenix Settlement, would not be on the verge of closing down, in a country, where there are many rich people. We have in our midst a place of inspiration for a high and better life, and yet, there is'nt one amongst us who is prepared to give his or her services to this institution. We shall be only too pleased to give any information on this matter personally.

HAWKERS AND TRADERS

Gent's wrist watches, 17/6 with 15 jewels 22/6; 17 jewels, waterproof, shockproof 32/6; 21 jewels, waterproof, shockproof, 37/6; 25 jewels, waterproof, shockproof, 41/6; Ladies wrist watches 39/6, 25 jewels 49/6 A. I. Agencies, P.O. Box 3980, Cape Town.

No Catalogues

Ambitious young men can earn £2,000 per annum in Accounting, Secretaryship, Costing, Banking, Municipal Services, Building Societies, B. Com. Degree. Success starts immediately you send for the free book "The Direct Way To Success," and have your career planned by the School of Accountancy, backed by 50 years successful educational service. Write to The School of Accountancy, P.O. Box 4592, (Z) Johannesburg, and at: 8th Floor, Mansion House, 12 Field Street, P.O. Box 1865 Durban. Phone. 2-4068.

R. VITHAL

Bookkeeping, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.

Contact No. 12 Barklys Arcade, 38 Market Street, Cor Diagonal & Market Sts. Johannesburg. 'Phone 33-1654

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

Comment On Men And Events

Apartheid Getting Into Serious Difficulties

By JORDAN K. NGUBANE

A ROMAN CATHOLIC BISHOP recently announced that he would go to gaol rather than allow the State to take over a school which the Church ran for the non-Whites When a government uses legislation as an instrument of persecution, just men offer their heads. Dr Verwoerd has placed responsible citizens in this country where they have no choice other than to take up positions which make them defy the law.

This is a dangerous situation as much because policies which are devoid of moral content undermine social stability as because in a mixed community they could very well threaten peace.

How far social stability is being undermined is shown clearly in the statement by the Catholic Bishop who said he would defy the law of the land and go to gaol in protest There seems to be little doubt that very many democrats in this country feel the same as the Bishop.

The threat to peace is emphasised clearly by what is going on in the United Nations at the moment. As a news report elsewhere in this issue shows, already opinion there is crystallising along directions which no amount of ranting by our talented Eric Louw will change. And these directions can never do White South Africa much good.

World Court

Some nations are thinking of World Court action against the men of apartheid. The West Africans and other independent peoples of Africa are determined to push to the fore the apartheid issue. In doing this, of course, they have the grateful support of the overwhelming majority of the African peoples of the Union.

What would be the implications of levelling serious charges against South Africa and taking her before the International Court of Justice? Depending on the nature of the charge, an adverse decision could quite possibly lead to the expulsion of South Africa from the United Nations. She could also be driven out of the Commonwealth as a result.

Thus isolated, she would be an easy target for all her enemies The free peoples of Africa and those who will join them next year would start a crusade against her; gag up against her and ultimately, confront her with the reality of war. Feeling in Africa is too strong and deep seated against apartheid to move events in a different direction where there is no choice.

And where the peoples of Africa were up in arms against apartheid, it is impossible for me to imagine that very many non-Whites will rush to take up arms to defend apartheid.

Verwoerd Isolated

On the contrary, with Verwoerd isolated and Africa rallying against apartheid while the West and the Soviet Union cheered the man of colour, a solution could very well arise when the race oppressor could be put in a very tight spot. The boycotts would be intensified. There would be passive resistance movements African men and women from every walk of life would all march to the gaols of the land and fill them up. Law and order would break down and beyond that nobody can say with precision what would happen.

It is only when one reflects on this that the madness of apartheid becomes clear beyond all shadow of doubt. Something worse emerges. It becomes clear that to advote a policy which insults the man of colour is to be grossly irresponsible.

The second course advocated is that quiet negotiations should be conducted to get apartheid to yield ground without much loss of face Ghana and America in particular seem to prefer this course—for very different reasons Ghana feels that the peoples of free Africa are too weak to force the men of apartheid to give up their wicked ideology. Negotiation and persuasive pressures seem the cheapest way to move events in the desired direction.

America is interested in the continent's economic potentialities. An explosive situation could very well create conditions which would favour the Soviets. With Khruschev coming to the Cameroons next year, America's fears are multiplied many times.

Doubts

Most of us doubt very much that apartheid can be broken by parleying around champagne glasses. Apartheid is a way of life. It twists the entire personality of a human being and makes him see life from a totally different angle. For him to change, something has got to be broken in him—and that is his belief in his own innate superiority over his fellowmen This can be done only by determined opposition on the homefront.

A new factor is now coming to the fore—the economic boycotts. The Liberals, the Africanists and the Congressmen all agree that the boycott weapon hits all sides But they all insist that where the man of colour has no choice, he is perforce compelled to use even that which, in normal circumstances, he would avoid.

There have been people who have said that the Africans will suffer most where there is a world boycott of South African goods. There is no doubt about that. But the point is: Must the African continue to subsidise his own humiliation by seeing to it that his stomach is half full? Or, must he say: Come what may, I have had enough of the tyranny of apartheid?

African Answer

The African's own answer was given in the clearest manner possible by a railway worker with whom I discussed the boycott recently. He said: "Yes, if the boycott comes on a world scale we shall certainly be thrown out of employment. We shall starve. But when a soldier enlists for service in war, he gives his life to the State to do with it as it thinks best in order to create a better future for his children. We should be lucky merely to starve in order to break apartheid's back. We are soldiers fighting a cruel racial war."

This is the mood of the majority of the people whom apartheid hits hardest. Those, right at the bottom of the economic scale.

Against this background it would seem that a combination of the three approaches considered here holds out better prospects of moving events in the desired direction than either of the other courses.

Death Of The Mahatma's Elder Sister

SHRIMATI RALIATBEN, the elder sister of Mahatma Gandhi, died on the 11th of this month at the age of 98 after a long illness. She has left behind a daughter-in-law the wife of Gokaldas who had visited South Africa with the Mahatma

Raliatben had been widowed at an early age. She had one daughter and one son both of whom died long before her.

Of Gandhiji's 3 brothers and 3 sisters she was the last.

We pray that her soul may rest in peace.

Phone 835-6786 P. O. Box 1549,
MASTER BROS.
(PTY) LTD.
WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS
HOUSE FOR KEEN CASH PRICES
33 West Street, JOHANNESBURG.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

About The Disputed McMahon Line

THE McMahon Line has featured very prominently in the Sino-Indian dispute. Few people know precisely what it is and where it runs. In this informative article which appeared in the "Christian Science Monitor," R. Rahul, gives interesting historica information on the famous line.

Col. Sir Arthur Henry McMahon was the great frontiersman who negotiated as Foreign Secretary of the Government of India at the famous conference convened in Simla between the British, Chinese, and Tibetans in 1913, called specially to define the political status of Tibet.

McMahon's life (1862-1949) and work portray him as the ideal of the frontier officer, greatly admired along the frontiers of Central Asia. There is the testimony of Lord Hardinge, who as Viceroy of India had to choose a secretary to the Foreign Department, in the cold weather of 1911, from several candidates belonging to the Civil Service who came and stayed with him so that he might select the one he considered most suitable.

He wrote: "What I needed was an official who would cultivate and maintain friendly relations with the ruling princes and who would be a pleasant travelling companion when visiting native states. Finally, I selected Sir H. McMahon, Resident in Baluchistan, an agreeable personality."

For over 20 years, after joining the Political Department in 1890, McMahon served continuously in many outlying Northwest Frontier posts, gaining distinction as administrator and negotiator, especially in relations between Britain and India on the one hand and Afghanistan and Persia on the other. He was appointed in Egypt in August, 1914, as the first High Commissioner in succession to Lord Kitchener on his appointment as Secretary of State for War. And at his instance, the famous though ill-fated "Hussein-McMahon Correspondence, 14 July, 1915—16 March, 1916" was conducted through him eventually leading to the expulsion of the Turks from the Arab countries in Asia and the freeing of the Arabs from the Turkish yoke.

McMohan's first assignment concerned with the making of India's frontiers (1894-96) was the extremely difficult task of delimiting and demarcating the 800-mile Afghan-Baluch frontier in the light of the Agreement of 1893 whereby Afghanistan renounced all claims to sovereignty over frontier tribes in India from Chitral to Persia; The next important mission o which he was in charge, dealing with the demarcation of boundaries between India and its neighbours, was when he was appointed by Lord Curzon in 1903 as Arbitrator, under the terms of Article 6 of the Treaty of 1857, between Afghan and Persian boundary claims in the delta province of Seistan.

* *

McMahon's work was rendered difficult by the strategical position of Seistan with reference to the security of India and by Russian intrigues at a time when the struggle between Britain and Russia for ascendancy in Central Asia was most acute, especially along the eastern Persian borderlands of Khorasan and Seistan. His work resulted in such a consolidation of the British position in southeast Persia that a definite zone of British influence was formally recognized there by the Anglo-Russian Convention of September 11, 1907, concluded to define the Anglo-Russian spheres of influence in Central Asia.

And the success of the mission proves the courage and patience which he then displayed. McMahon's award was accepted unconditionally by both Afghanistan and Persia. His report on Seistan will always remain a remarkable record of exploration and research there.

Thus, when it fell to McMahon to unravel the tangled threads of the Tibetan question in 1913-14, he was well equipped in personal experience and first-hand knowledge of frontier policy in regard to the Government of India's political relations with the frontier hill tribes. And as director of India's foreign affairs, he had deeply immersed himself in India's policy vis-a-vis Tibet, and more especially realized that behind Tibet, and ready to absorb it at the first opportunity, lay China, which in the expansionist period before the 1911 revolution had established posts in several places within the northeast frontier of India including Menilkrai in the East and Tawang in the West.

* *

The principal policy objective then uppermost in his mind, therefore, was an arrangement with China and/or Tibet, along the line of the 1893 Agreement with Afghanistan negotiated by Sir Mortimer Durand, on whose mission McMahon himself was one of the political officers, so to secure Tibet's frontiers as to constitute a definite barrier to China's advance toward India as well as to cede to India the entire tribal territory in the Assam Himalaya.

Charles Bell of the Political Agency in Sikkim and Archibald Rose of the British Consular Service in China functioned as McMahon's expert advisers. Capt. F. M. Bailey of the Political Department, who along with Capt. H. T. Morshead of the Survey of India, made deep explorations from Mipi to Mago in India right across and along the Himalaya watershed in Tibet during 1913 was available for consultations regarding the Assam-Tibet borderland.

The 800-mile McMahon Line, defined by a red line on the two sheets of the Survey of India map, was based on the principle of the Himalaya watershed throughout standing back 100 miles from the Brahmaputra plains of Assam.

McMahon, who had done a lot of exlporation himself on the Afghan-Persian frontier, had backed Captain Bailey up in his wangling of a posting to the Abor Expedition sent to avenge Noel Williamson's murder in the cold weather of 1911-12. And his personal agreement to Captain Bailey's appointment as Intelligence Officer on the 1912 Mishmi Mission with "as much scope as possible for the exercise of his talents as regards exploration" led to those great trans-frontier exploratians on the northeast frontier in 1913 which eventually became the basis for the definition of the Assam-Tibet frontier according to the declaration of 1914.

McMahon's performance as the Chief Officer in charge of the visit of the Amir of Afghanistan to India in 1907 and Grand Master of Ceremonies during the Delhi Durbar in 1911 disclose nothing but the ring of brass and protocol. But he let no matters of form or office come between him and those who worked with him. His special human qualities and the confidence he inspired that those with whom he dealt could trust implicitly to the foi de gentilnomme will thus rank him with the great boundary makers Mortimer Durand and Francis Younghusband.

His great insight and his studies of the natural as well as political history of Asia's remote borderlands where he served keep him in the great tradition of his forebears.

BOOKS FOR ALL OCCASIONS

The Complete Letter Writer For All Occasions	9	0
The Business Letter Writer	5	0
Dreams and Their Meanings Significance	11	0
Dreams and Omens Their Meanings	5	0
How To Read Your Hands by M. Bashir B.A. ...	11	0
Palmistry How to Read the Hand	5	0
Fortune Teller Every Known Method	5	0
How To Conduct Meetings For All Occasions ...	5	0
Toast and Speeches How To Prepare and Deliver	5	0
How to Write Correctly Write Exactly	5	0
Correct Conduct Perfect Etiquette for All	5	0
How to Become a Vocalist How to sing to an Audience	5	0
How to Dance The Champion Ball Room Dancing	5	0
Making and Repairing Radio Sets Illustrated ...	5	0
Personality and Cheer Guide	2	0

HYPNOSIS

Sel Hypnosis Its Theory technique and Application	14	6
Scientific Hypnotism Survey of Theory and Practice	16	0
Curative Hypnosis Suggestion and Relaxation ...	11	0

COOKERY BOOKS

The Home of Indian Cookery for all Occasions Cooking	13	0
Curries of India What are Curries Made From ...	7	0
Savoury Spicy and Sweets Indian Receipes ...	5	6
Everybody's Vegetarian Cookery Book	5	0

Mail Your Order To-day **C.O.D. Charges 2/-**

Postage Free.

Obtainable at Our Only Address:

Bharat Music Saloon and Booksellers,

286 Grey Street, Durban.

Phone 29488. **P.O. Box 2037.**

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

Nations Prepare For Definite Action Against Apartheid

Continued from front page)

The action noted "with concern that the policy of apartheid is still being pursued." It expressed "deep regret and concern that the Union of South Africa has not yet responded to appeals of the General Assembly that it reconsider governmental policies which impair the right of all racial groups to enjoy the same fundamental rights and freedoms."

Finally, the resolution "appeals to all member states to use their best endeavours as appropriate to achieve the purpose of this resolution."

Some nations are expected to engage in private diplomatic talks with representatives of the Union of South Africa. If such pressure proves ineffective, organization of a world economic boycott, already begun, is expected to be extended.

Under a previous U.N. resolution, passed at this session, Liberia is expected, in the near future, to institute World Court action which could result in a decree ordering South West Africa removed from control of the Union of South Africa. South West Africa is a former League of Nations mandate which is being incorporated in the Union in defiance of U.N. actions. A "white supremacy" policy has been installed in South West Africa.

None of the U.N. moves, by themselves, is expected to end racial oppression in the Union of South Africa overnight. Taken together, however, they constitute increased pressure on the Union to bring its policies more in line with the rest of of the world. Officially sanctioned racial oppression is, perhaps, unique in the Nnion of South Africa. Such oppression occurs elsewhere, but at least lip-service is paid to common standards of human decency.

In the final vote on apartheid the Union of South Africa refused to participate. The three nations voting against the measure were France, Portugal and Britain —all African colonial powers.

France and Britain, however, made statements opposing racial oppression, though voting against the resolution. Only Portugal, which is generally conceded to have the most backward colonial policies on the continent of Africa, voted against the anti apartheid action without apologies.

The British position is particularly difficult, and will be more difficult next year. Five members of the British Commonwealth—Ceylon, Malaya, Ghana, India and Pakistan—were sponsors of the resolution. New Zealand voted in favour of the action. Only Australia and Canada, within the Commonwealth, abstained; none voted with Britain against the resolution

How long Britain can continue to uphold the South African position in the United Nations was a question frequently asked here. Next year the most important British territory in Africa—Nigeria—will gain its independence. Britain hopes it will remain in the Commonwealth, but Nigeria's decision will be based in part on Britain's attitude toward South African racism.

Canada previously has voted in favour of resolutions aimed at ending apartheid in South Africa. Canada's abstention this year—a reflection of a Conservative government in Ottawa—was offset by Australia, which abstained, though previously it had voted with Britain.

Besides Canada, the only abstention in the western hemisphere was that of the Dominican Republic which has the most reactionary government in Latin America.

The United States suported the anti-apartheid resolution from the beginning, though this support sometimes was couched in peculiar language. The chief American delegate in the Political Committee for this question, was Harold Riegelman, Republican politician in New York and longtime lawyer for the Chiang-Kai-shek government on Formosa.

America's basic position was directed by the State Department in Washington, but Riegelman was allowed to have a hand in drafting his speech supporting the resolution. In what Riegelman later said was an attempt to make the Union of South Africa feel happier about United States opposition to racism, he expressed an attitude of "humility" toward the problem. He urged that race discrimination be seen as "stemming from tradition and long usage.

What seemed to them to be an apology for an American vote against racial oppression irritated some of the African delegates here; but on the whole they were satisfied.

When you are in Durban don't forget to visit the New and Most Up-to-Date

MOUNT EVEREST
VEGETARIAN LOUNGE

Come and Enjoy Appetising and Delicious
MEALS — CURRY & RICE — SNACKS, etc.
Cleanliness and Civility Assured!

Sweetmeats available at Reasonable Prices
All Sweetmeats are made from pure Wholesome Ingredients

We also have 7 Modern Rooms, Single or Double for Boarders at Reasonable Tariffs

Visit Us and see for Yourself

MOUNT EVEREST
Vegetarian Lounge
126-128 PRINCE EDWARD STREET - DURBAN - PHONE 67571.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

India Letter

(From Our Own Correspondent)

Unique Welcome To U.S. President In Delhi

WELL over a million people including many hundred cartloads of peasants, gave President Eisenhower a tremendous and warm-hearted welome on his arrival in the Capital from Kabul on December 9.

A 21-gun salute boomed across the beflagged airport and thousands cheered as the President emerged from his jet airliner with a smile and a wave and stepped down to be greeted and garlanded by Dr. Rajendra Prasad and Mr. Nehru.

Visibly moved by the reception, Mr. Eisenhower proclaimed that his visit symbolised the fact that the United States stood with India in the common quest for peace.

The 12-mile state drive to Rashtrapati Bhavan after the airport ceremony was something of a triumphal procession. No visitor has ever been given a bigger and more affectionate welcome.

Two hours after it had left the Palam airport, the motorcade wound past the flood-lit pile of Secretariat buildings and swung through the wrought-iron gates of Rashtrapati Bhavan, which will be a "Little White House" for the five days the U.S. President will spend in Delhi.

Mr. Eisenhower told Mr. Nehru and Dr. Rajendra Prasad on alighting at Rashtrapati Bhavan that he had been "deeply moved by the great reception."

Mr. Eisenhower was welcomed at the South Court by Dr. Prasad's grandchildren. They garlanded the U.S. President and President and offered him arti, while a pandit recited an invocation.

The silver-and-orange U. S. Air Force Boeing 707 which brought the President to India was escorted over Palam airport by a screaming flight of 18 Indian Air Force Hunter jets. They peeled off information as the giant airliner taxied to a halt at 5.10 p.m.

A commercial Boeing 707 carrying about 80 newsmen, photographers and television cameran arrived an hour ahead of the President. Never before has Delhi played host to such a large gathering of foreign correspondents. Seldom too has it witnessed such a traffic jam.

Traffic jams of a size unknown before choked the 13-mile route of President Eisenhower's drive to Rashtrapati Bavan.

At one point Mr. Nehru jumped from the President's cadillac into a police wireless van to lend the traffic police a helping hand. He himself had been held up on his way to Palam airport.

President Eisenhower rode into the capital witnessing along his 13-mile two-hour drive the fabulous spectacle of one a half million people hailing him with shouts of "Prince of Peace Zindabad."

It was flowers all the way. A foot-deep layer of roses, jasmines and marigold had steadily piled up in the blue cadillac he came in by time the presidential procession reached Rashtrapati Bhavan.

A joyous throng of men, women and children stood forty to fifty deep. Their enthusiasm and spontaniety moved Mr. Eisenhower. "It is something for you to write about," he told reporters.

India's Reception Biggest In History

The reception Delhi gave to Mr. Eisenhower is probably the greatest an American President has ever received in recent history.

Mr. James Rowley, the White House Security Chief since the days of President Roosevelt, said that it was the biggest thing he had seen in all these years.

Choice Gifts For Visitors

A glittering and colourful array of choice gifts of intricate and expert craftsmanship is ready to be presented to President Eisenhower and members of his entorage on behalf of the Indian President and the Government of India.

The principal gift from the Indian President to President Eisenhower is a beautiful carving of sweet-smelling sandalwood and snow-white ivory, about the size of a office-desk. It depicts an episode from the epic Mahabharatha : Karna's chariot being disabled and Lord Krishna asking Arjun to shoot his unerring arrow at Karna. The figures of these three epic characters are done in ivory while the chariots are of sandalwood. The intricate details and beautifully proportioned figures make the piece a flower of India's ancient carving art.

Raghat Function

Five hundred freshly picked pink and red roses were woven into the wreath which President Eisenhower placed at the Samadhi at Rajghat on December 10, in homage to the memory of Mahatma Gandhi. The roses, interspersed with white chrysanthemus against a background of teris ferns and Indian asparagus fronds, formed the wreath which was four feet in diameter.

Military Training For Students

Two hundred and fifty thousand youths in the country will be brought under a new scheme of training in the use of weapons and military education shortly.

The scheme is open to students between the ages of 16 and 19. It is likely to be called the National Service, and is being considered by the Central Government.

The Defence Minister, Mr Krishna Menon, reiterated that, while there was no desire for militarism in the country, it was the duty of every citizen to defend the independence of India and ensure the security of the frontiers of the lands. There must be a determination among the people not to allow anyone to walk into our country," he affirmed. No country could be defended by its army alone. In the ultimate analysis the country must be defended by its people, he said.

Right Job For Worker

Mr. Nehru expressed the view in Bihar that henceforth no Minister should be asked to perform a thing which could be rightly done by a worker.

Asking a woman worker to perform the dedication ceremony of the Panchet Dam, Mr. Nehru said "I am often asked to push a button and perform some ceremony which can be and should be done by a man who has toiled for the project. It is right that the worker, who worked here is asked to dedicate the project to the nation."

Latest Shipment

All kinds of incense sticks: Three Roses, Gateway of India, Asokadhurbar, Soogandhi Rani, Chamili, Lata Mangashkar, Vasanti, etc.. Write for our pricelist. (We only keep Indian manufactured incense sticks.)

Green ginger 10d. per lb.
Green tumeric 1/3 per lb.
Amba-Huldhi 1/3 per lb.
Garlics with big stems 1/3 per lb.

We pack our goods well before railing.

We sell by C.O.D.

We import the following articles directly:
Scented Betel Nuts, Pawa, Mamra, Roasted Gram, and Many Household Goods.

Our stuff is good and obtainable at low prices.
Write for our price list:

K. HARIBHAI & SONS
(PTY.) LTD.
Direct Importers: Wholesale & Retail Merchants
81 Victoria Street,—P.O. Box 2156—Durban.
Telegraphic Add.: "BHAISONS"

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

THE
QUEENSLAND INSURANCE
COMPANY LIMITED.
(INCORPORATED IN 1886 IN NEW SOUTH WALES)

TRANSACTS ALL CLASSES OF INSURANCE
Fire - Marine - Accident

Consult:
MISS TEHMI SORABJEE RUSTOMJEE
SPECIAL INDIAN REPRESENTATIVE.
106 MANSFIELD ROAD, - - - DURBAN.
P. O. Box 476. - - - TELEPHONES 47453 & 47888.

INDIA MAKE GRAMOPHONE RECORDS
MADE IN INDIA AT HALF PRICE AND BELOW COST.
4/- EACH OR TWO FOR 7/6
In Urdu Quawalis; Hindi: Religious, Ramayan, Arthi, Bhajan and Drama Sets.
Special Offer In Gujerati Records: 2/6 each or 5 records for 10/- plus postage.
Available in Bhajan, Arthi, Garba and Comic Numbers.
MAIL ORDERS ACCEPTED — FREE PACKING SELLING FAST.
Details gladly supplied on application.
Write — Phone — Call
NATIONAL RECORDS
2 Ajmeri Arcade, off Grey Street,
Phone: 67882. DURBAN. P. O. Box 1930.

Cable & Tel. Add. HARGVAN. Phone 29368
P. Hargovan & Co.
(Pty.) Ltd.
Earthenware Pickle Jars 3 Gallons 12/6 each F.O.R. Durban
Fresh First Grade Green Ginger 1/2 per lb. " "
Fresh First Grade Garlic 2/- " " " "
Cash with order only.
P. O. BOX 1250.
155|7 Warwick Avenue
DURBAN.

Books For Sale

Sixty Years After (Natesan)	1	0
Public Finance	2	0
Eminent Americans	7	6
Bapoo's Letters To Ashram Sisters —By Kaka Kalelkar	2	6
Gandhi Techniques in the Modern World —By Pyarelal	1	6
Why Prohibition—J. C. Kumarappa	1	0
My Dear Child—Gandhiji	3	9
My Religion—Gandhiji	5	0
Story Of The Bible—S. K. George	8	6
Key to Health—Gandhi	1	6
At the Feet of Bapu—Chandwala	8	6
A Preparation For Science—R. B. Gregg	2	6
Bapu My Mother—Manubehn	1	6
Nature Cure	2	0
Diet and Diet Reform—Gandhiji	5	0
Gleanings—Mira	1	6
Selections from Gandhi—N. Bose	10	0
Bhoodan Yajna	2	0
An Atheist With Gandhi—Gora G. Rao	2	0
A Gandhi Anthology (Book I)—V. G. Desai	1	3
Gandhian Ethics—Benoy Gopal Ray	2	6

Obtainable From:
"Indian Opinion"
P. Bag, Durban, Natal.

Printed and published by Mrs. Sushila Gandhi at the International Printing Press (Phoenix), Private Bag, Durban, Natal

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

No. 49—Vol.-LVII.

Friday,

18th December, 1959

Registered at the G.P.O. as a Newspaper

Price 4d.

INDIAN OPINION

ઈન્ડિયન

ઓપિનિયન

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે સને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.

ભૂતપૂર્વ તંત્રી સ્વ. મણીલાલ ગાંધી

*

માનવ જ્યારે વિવેકી બને છે તો તે સારૂજ પસંદ કરે છે અને ખરાબનો ત્યાગ કરે છે.

ઘરના નોકરોની સ્થીતી પરથી માલીકની પરીક્ષા થાય છે.

—ગાંધીજી.

પુસ્તક ૫૭ મું—અંક ૪૯ | તા. ૧૮ ડીસેમ્બર, ૧૯૫૯. | છુટક નકલ પે. ૪

હિંદની ધારાસભામાં આઇકનું ભાષણ

હમણાંના ન્યુદિલ્હીની બન્ને ધારાસભાઓના સભ્યો સમક્ષ અમેરીકાના પ્રમુખ આઈઝનહોવરે જણાવ્યું કે, "અમેરીકા અને હીંદના લોકોનો એકજ આદર્શ અને એકજ ધ્યેય છે" અને એમને ઉમેર્યું" આથી હું તમારે માટે ચાળીસ કરોડ લોકોની શુભેચ્છા અને શાંતી માટેની ખાત્રી લાવ્યો છું. માનવ પ્રતિષ્ઠા, આઝાદી, અને ન્યાય તથા શાંતી ભર્યા જીવન માટે અમેરીકા હીંદ સાથે હમેશ ભાગીદાર રહેશે.

પ્રમુખે હીંદના લોકોની સંસ્કૃતી અને પ્રગતીની કદર કરી હતી. અને જણાવ્યુ કે બધાજ લોકોને હીંદમાં રસ છે પણ અમેરીકાને હીંદમાં ખાસ રસ છે.

તેમને જણાવ્યું કે બન્ને દેશો ની રાષ્ટ્રીય નીતિ તેમજ પ્રજાશાસનની નીતિ, તેમજ બન્ને દેશો પોતાના રાષ્ટ્રના ઉત્થાન માટે વિધ વિધ જાતીઓના સંઘર્ષો તથા વિધ વિધ નીતીઓના સંઘર્ષણનો સામનો કરે છે. બન્ને દેશમાં અનેક ભાષાઓ, અને જાતીઓ, અને અનેક ધર્મીઓ છે. આમ છતાં બન્ને દેશો પોતાના દેશના વસ્તીઓને ખાત્રી આપે છે કે, સરકાર સેવક તરીકે રહેશે નહી કે તમારા શેઠ તરીકે તમારા પર કે બીજા લોકો પર સત્તા બજાવશે.

યુદ્ધ અને શાંતી માટે બોલતા પ્રમુખે જણાવ્યું કે, "મારા તરફથી એક માનવ બીજા માનવ માટે જે કાંઇ કરી શકે તે બધુજ કરવા તઈયાર છું અને તેમ કરી શાંતીને નજીક લાવવા કોશીશ કરીશ. અને દુનીયાના પ્રત્યેક સ્ત્રી પુરૂષ તથા બાળકને સારા સુલેહ અને શાંતી ભર્યા જીવન જીવવા માટે લાયક ભુમીકા ઉત્પન્ન કરવાની કોશીશ કરીશ. આપણી શકતી અનુસાર આપણાથી બનતું બધુજ કરી છુટશું તો ભાવી પેઢી આપણને આશિર્વાદ આપશે. અને યુદ્ધના કાળા વાદળોમાંથી દુનીયાને મુક્ત કરી શકશું."

અંતમાં પ્રમુખે કહ્યું કે "હીંદ બીજા દેશોને આદર સાથે વાત કરે છે અને બીજા દેશોને આદર સાથે સાંભળે છે. આથી હીંદ દુનીયાની શાંતી માટે એક નેતા દેશ બનશે.

રાધાકૃષ્ણન પ્રમુખને આવકારે છે

આવકારનું ભાષણ કરતાં ભારતના ઉપ-પ્રમુખ સર રાધાકૃષ્ણને આઇઝનહોવરને "ભાવી ભવ્ય દુનીયાના સેવક" તરીકે સંબોધ્યા હતાં.

એમને કહ્યું કે પ્રમુખ બધાજ જ્ઞાનથી વાકેફ છે. લશ્કરના બધા આધુનીક સાધનો અને શાસ્ત્રોથી તેઓનો દેશ ભરપુર છે. તેમજ યુદ્ધની ભયાનકતાનો પણ તેમને અનુભવ છે. આથી યુદ્ધની નિષ્ફળતા અને વિનાશકતા તેઓ સારી રીતે જાણે છે.

હીંદ અને અમેરીકા વચ્ચેના ગાઢા સંબંધનો ઉલ્લેખ કરતા ઉપ-પ્રમુખે જણાવું કે "તે આદર્શની તાકાતથી બંધાયલી મૈત્રી છે જે લશ્કરી તાકાત કરતાં ઘણી મજબુત છે.

અમેરીકાએ આઝાદી લડીને મેળવી છે તેથી તે જાણે છે કે, આઝાદીની કીમત પ્રત્યેક દેશને અને માનવીને કેટલી છે. તેથીજ તે બધા આઝાદી વાંચ્છુંઓ તરફ દીલસોજી દાખવે છે. આજેજ નહી પણ આપણી આઝાદીની લડત વખતે પણ અમેરીકાએ આપણને સહકાર આપ્યો હતો.

આથી આપ માનવતા પ્રમુખ શાંતી સ્થાપવા શકતી માન થાવ અને દુનીયામાંથી શસ્ત્રોને વિસર્જન કરવામાં ફતેહમંદ બનો એમ અમે ઇચ્છીએ છીએ. આથી આ ભુમીમાં ભાવી ભવ્ય દુનીયાના સેવક તરીકે અમે તમને હર્ષથી સત્કારીએ છીએ. અમારા સહકારની તમને અમે પૂર્ણ ખાત્રી આપીએ છીએ તમારા કાર્યમાં સુંદર પ્રગતી થાવ એજ શુભેચ્છા.

બિડલાજી સાથે

પ્રશ્ન: બિડલાજી: લોકશાહીને કારણે દિવસે દિવસે વૃત્તિઓ બગડતી જાય છે. સારાં મૂલ્યો ઘટી રહ્યાં છે. અધ્યાત્મની કમી જણાય છે. એનાથી આપને કેમ લાગે છે?

વિનોબા: એમાં ડરવા જેવું કશું નથી. વિશ્વયુદ્ધને લીધે દુનીયામાં કેટલાંક જુનાં નૈતિક મૂલ્યો શિથિલ થઇ ગયાં છે. એટલા માટે નહીં કે તે સર્વોત્તમ હતાં. પણ એટલા સારૂ કે એ એકાંગી હતાં, તેથી તે સ્થાયી નૈતિક મુલ્ય બનીને ન રહી શકયાં.

ધર્મશાસ્ત્ર અને યોગસુત્રમાં આપણે માન્યું છે કે પરિગ્રહ ન હોવો જોઈએ. આપણે ચોરને સજા દઇએ છીએ, પણ પરિગ્રહ કરનારને કાંઇ નથી કહેતા. ચોર પાસે ચોરી છોડવવી હોય તો સંગ્રહ બંધ કરવો પડશે.

(અનુસંધાન માટે જુઓ પાનું ૪૮૬)

લીબરલ કહે છે સ્ટેન ફોર્ડે ભુલ કરી છે

મી. સ્ટેન ફોર્ડ જેઓ લીબરલ પક્ષમાંથી નીકળી જઇ પ્રોગ્રેસીવ ગ્રુપમાં દાખલ થયા છે તેમને વિશે એક નીવેદન બહાર પાડતાં લીબરલ પક્ષના રાષ્ટ્રીય પ્રમુખ પીટર બ્રાઉને જણાવ્યું છે કે, "લીબરલ પક્ષમાંથી નિકળી જઇ પ્રોગ્રેસીવ પક્ષમાં ભળવા માટે મી. સ્ટેન ફોર્ડ જે કારણ આપ્યું હતું તે અમને યોગ્ય નથી લાગતું. લીબરલ પક્ષમાં આપણે બધાજ ભેગા થઇને આ દેશના બધા માટે કાર્ય કરીએ છીએ જ્યારે પ્રોગ્રેસીવ પક્ષમાં હજી ફકત ગોરાઓનેજ લેવામાં આવે છે.

હીંદીઓ, આફ્રિકનો, અને કલર્ડો એમના આ પગલાથી નારાજ અને નીરાશ થશે. પ્રત્યેક જાતીઓ પોતાના જાતીવાડા તોડી લીબરલ પક્ષમાં જોડાયી છે. અને એક સમાજના સુખ શાંતી માટે નહી પણ સમગ્ર સમાજના સુખ શાંતી માટે કાર્ય કરવાનું ધ્યેય સ્વીકાર્યું હતું. આ જોતા પ્રોગ્રેસીવ ગ્રુપમાં દાખલ થવું એ પાછા પગલા ભરવા જેવું છે.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"

શુક્રવાર તા. ૧૮ ડીસેમ્બર, ૧૯૫૯.

ભુત કાળ તરફ એક દ્રષ્ટી

આમારૂ આ વર્ષનું આ છેલ્લુ છાપુ હોવાથી અમે બે ચીજનો અત્રે ઉલ્લેખ કરવા ઇચ્છીએ છીએ. સૌથી પ્રથમ અમે અમારા ખ્રિસ્તી વાંચકોને ક્રીસ્ટમસ અને નવા વર્ષની શુભેચ્છા પાઠવીએ છીએ. તે સાથે આ પુરા થતા વર્ષમાં આ દેશની પરીસ્થીતી આપણે ધ્યાનથી નિહાળીએ એ પણ જરૂરી છે.

આ પુરા થતા વર્ષના સારા માઠા પરીણામનો આધાર વાંચકના પોતાના પર આધાર રાખે છે. જો તે આ દેશની અનેક જાતીઓ તરફ ભ્રાતૃભાવથી વર્તતો હશે તો તે આગળ વધ્યો છે અને નહી તો પાછળ રહ્યો છે.

દુનીયાના મતો બદલાયી રહ્યા છે તે જોતા ૧૯૫૯નું વર્ષ આઝાદી માટે લઢનારાઓ માટે ઘણુ મહત્વનું ગણાશે. યુનોની કારકીર્દી દરમ્યાન આ પ્રથમ જ વાર અમેરીકાની સરકારે ભલે એક નાનું સરખુ પણ કાર્ય કર્યું છે કે, દક્ષિણ આફ્રિકાના ઇલાયદાપણા સામે પોતાનો અવાજ સંભળાવ્યો છે.

ઇલાયદાપણાના સર્જકોને આ થોડી ચીંતા જનક બીના થઇ પડી છે. આથી તેઓ અમેરીકા સામે તેની બદબો ઉઘાડી પાડી સંતોષ માને છે. છાપાઓમાં અમેરીકાની લુટો અને બીજા ખુણે ખાચરે થતાં કેટલાક કામોની જાહેરાત કરી પોતાના કૃત્યોનો બચાવ કરવા તે ઇચ્છે છે.

અમેરીકાના જાહેર ઇલાયદાપણા સામેના વિરોધથી ઇલાયદાપણાના સર્જકોએ એક સબળ મીત્રને ગુમાવ્યો છે. અને સ્વતંત્રતા વાંચ્છુઓના કેશને વધુ બળ મળ્યું છે.

હીંદ અને ચીન વચ્ચેના ઘર્ષણથી સાઉથ આફ્રિકાને એક રીતે અસર થવા પામી છે. સાઉથ આફ્રિકાના હીંદીઓ હીંદ સાથે લોહીના સંબંધથી જોડાયલા છે. આથી હીંદપર થયેલા ચીનના હુમલાથી તેઓ સ્વાભાવીક રીતેજ બેચેન અને ચીંતીત બન્યા છે. આવા વળણુથી દેખાઇ આવ્યું છે કે તેઓમાં પણ ભાગલા છે. નાટાલ હીંદી કોંગ્રેસે પોતાની વફાદારીને બે ભાગમાં વિભીક્ત કરી છે. હીંદ સાથેના લોહીના સંબંધને તેઓએ અવગણી ચીન સામે એક બહુજ નરમ અને બીન ચોખવટ ભર્યું નિવેદન બ્હાર પાડયું.

અંતમાં અમારે પોતાનું અવલોકન કરતાં આ સંસ્થા કે જેમાં છાપુ છપાય છે તેને માટે પણ આ વર્ષ બહુ આશાજનક નથી જણાયું. આર્થીક મુઝવણો સાથે કામ કરનારાઓનો સવાલ પણ અમને મુઝવી રહ્યો છે. આથી ૧૯૬૦માં આ છાપુ પ્રસિદ્ધ થશે કે નહી એ હવે ટ્રસ્ટીઓ નકકી કરવાના છે. હજી એ નકકી થઇ શકયું નથી.

અંતમાં આપણે આ દેશની લડતમાં ઘણા આશાના ચિન્હો જોઇ રહ્યા છીએ અને સક્રીય રીતે આપણે આગળ વધી રહ્યા છીએ એવું સુંદર ચિત્ર ક્રીસ્ટમસ વખતે નીહાળીએ એજ સારૂં છે.

ગાંધીજીના વડીલ બેનનો સ્વર્ગવાસ

મહાત્મા ગાંધીજીના વડીલ બેન શ્રીમતી રળીયાતબેનનો તા. ૧૧મીના લાંબી માંદગી બાદ ૯૮ વર્ષની વયે સ્વર્ગવાસ થયો છે. તેઓ છેલ્લા ઘણા વર્ષો લકવાની બીમારીથી પીડાતા હતાં. તેમ છતાં શરીર કસાયલું હોવાથી છેલ્લા કેટલાક સમયથી ધીમે ધીમે લાકડી લઇ તેઓ ચાલી શકતા હતાં.

શ્રીમતી રળીયાતબેનને ઘણી નાની વયે વૈધવ્ય પ્રાપ્ત થયું હતું. તેમને

સ્વર્ગસ્થ શ્રી રળીયાતબેન

એક પુત્ર અને પુત્રી હતાં. પુત્ર શ્રી ગોકળદાસ મહાત્માજી સાથે આ દેશમાં ઘણા વર્ષો સુધી હતાં. અને તે પણ નિઃસંતાન યુવાન વયમાં પત્નીને પાછળ મુકી સ્વર્ગસ્થ થયા હતાં. રળીયાતબેનના દીકરી કુશીબેન પણ ઘણા બાળ વયે વિધવા થયા હતાં અને થોડાક વખત પહેલા તેઓ પણ આ ફાની દુનીયા મુકી ગયા હતાં.

શ્રી રળીયાતબેનનું જીવન એકંદરે સંસારીક દ્રષ્ટિએ ઘણુ દુઃખી ગણાય. વૈધવ્ય, સંતાનોનું અવસાન વિગેરે બનાવો એકાકી વિધવાને દુઃખકર બનાવવા પુરતા ગણાય. તેમ છતા તેમની લાંબી જીંદગી પોતાના શરીરશ્રમથી વિતાવી હતી. મા-દીકરી અને વહુ ત્રણે વિધવાઓ સાથે રહેતા અને પ્રભુ ભજનમાં દીન વિતાવતાં. તેમના પુત્રવધુ શ્રીમતી નિંમળાબેન છેલ્લી ઘડીએ તેમની પાસે હતાં.

મહાત્મા ગાંધીજીને ત્રણ બેનો અને બે ભાઇઓ હતાં. અને રળીયાતબેન એ પેઢીના છેલ્લા હતાં.

સ્વ. મુ. રળીયાતબેનને, ઇશ્વર ચિરશાંતી આપો એજ અમારી પ્રાર્થના.

કરીસ ફાઉન્ટનમાં સાત હજારની મેદની

(અમારા ખાસ ખબરપત્રી તરફથી)

આફ્રીકન નેશનલ કોંગ્રેસની જાહેર સભા જે શનીવાર તા. ૧૨મીના કરીસ ફાઉન્ટનમાં ભરાઇ હતી તેમાં લગભગ સાત હજાર સાંભળવા ભેગા થયા હતાં. આ વિશાળ સમુદાયે જ્યારે જાણ્યું કે આ સભાના ખાસ મુખ્ય વક્તા પ્રો. મેથ્યુઝ આવ્યાજ નથી ત્યારે ઘણી નીરાશા વ્યાપી હતી. પ્રો.ની ગેરહાજરીનું કાંઇ કારણ જાહેર કરાયું ન્હોતું. પણ પાછળથી ટેલીફોન કરતાં જણાવ્યું કે તેઓ તે સમયે પોતાને ઘેર એક મેળાવડામાં રોકાયલા હતાં. તેઓ આ સભામાં ન આવ્યા તેને માટે કાંઇ રાજકીય કારણ જણાતુ નથી. પ્રોફેસર આફ્રિકન નેશનલ કોંગ્રેસના ઉપલી દરોળના નેતા ગણાય. અને ચીફ લુટુલીની જેમ તેઓ કોમ્યુનીસ્ટ માનસ ધરાવતાં નથી એ ચોખ્ખુ છે. છતાં તેઓ કોંગ્રેસ સાથે જોડાયલા છે. ફોર્ટ હેયર કોલેજ જે નવા બાન્ટુ એફેયર્સ ડીપાર્ટમેન્ટના રક્ષણ નીચે મુકાઇ છે તેથી તેમાં કાર્ય કરવાનું અસ્વીકારી તેઓએ એક સુંદર સેવા બજાવી છે. આજે તેઓ નોકરી વગરના થયા છે.

કોંગ્રેસના કેટલાક નેતાઓ સાથે તેમને મતભેદ છે પણ બીજા વધુ મહત્વના મુદ્દાઓને લીધે તેઓ એને અવગણતા હતા. શનીવારે તેઓ ન આવ્યા એનું કારણ કદાચ કાંઇક તારીખ સમજવામાં ભુલ થઇ હોય અથવા સભાના યોજકોની બેપરવાઇ હશે. આ માટે ખાસ બીજુ કાંઇજ કારણ જણાતું નથી.

ડૉ. નાયકરે પોતાનું ભાષણ કર્યું હતું અને ચીફ લુટુલીનો મેસેજ પણ વાંચવામાં આવ્યો હતો. કોમ્યુનીસ્ટ ચાયનાના વડા પ્રધાનનો સંદેશ પણ વાંચવામાં આવ્યો હતો. ચીનના આજ વડા પ્રધાને હાલમાં પોતાના શાહીવાદને વીસ્તારવા એશીયામાં યુદ્ધનો ભય હીંદ પર ચઢાઇ કરીને ઉભો કર્યો છે અને એજ વડા પ્રધાને સાઉથ આફ્રિકાની મજુર ચળવળને સહકાર આપ્યો છે.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

મહર્ષિ શ્રી અરવિંદ

શ્રી મોહનલાલ ડી. ચાંપાનેરી

(ગયા અંકથી ચાલુ)

શ્રી અરવિંદની વાણી કરતા કલમ સમર્થ હતી જેથી ઘણી વાર જેલના સળિયાની પાછળ પુરાઈ રહેવું પડ્યું. વળી હીંદમાં એવા અન્ય રાજદ્વારી પુરુષોના હાથમાં સ્વતંત્રતા પ્રાપ્ત કરવાનું કાર્ય નિશ્ચિત લાગવાથી અને ખાસ તો અંતરના આદેશથી એઓએ રાજદ્વારી જીવનનો ત્યાગ કરી પ્રથમ ચંદ્રનગર અને પાછળથી પોંડીચેરી મુકામે યોગની સાધના માટે પોતાનું જીવન સમર્પણ કર્યું. જે કારણે દીર્ઘકાળ સુધી એઓ સાધનામાં જ સતત લાગેલા રહ્યા અને લૌકિક જગત થી વિરકત રહી અજય એવી સાધના કરી પોતાના પાછલા જન્મોના દર્શન પણ કર્યા. યોગથી એમની બધીજ શક્તિઓ બેહદ વિકાસ પામી અને એકાગ્ર યોગીની ઉપમા એમને મળી એમની બધી જ શક્તિ યોગને આભારી હતી અને રાજકીય ક્ષેત્રમાં જે શક્તિ વહેતી મુકેલી તે પણ યોગ સાધનાને લઇને જ એવું જ એઓ માનતા. એજ અરસામાં 'આર્ય'નું સંપાદન કરી યોગ વિષેના સમર્થ લેખોથી એમણે લોકોને આશ્ચર્યચકિત કર્યા.

એ અરસામાં શ્રી માતાજીનો સહકાર્યકર તરીકેનો મેળાપ એક ઇશ્વરી સંકેતરૂપ જ લેખાય. મો. પોલ રિચાર ચુંટણી માટે પોંડીચેરી આવ્યાં હતાં. તે વખતે શ્રી માતાજીએ માદમ મીરાં રિચારે–તેમની સાથે થોડા પ્રશ્નો કોઇ યોગીને પુછવા લખી આપેલ. તે પ્રશ્નો મો. પોલ રિચારે શ્રી અરવિંદને પુછ્યા. તેઓ વચ્ચે કલાકો સુધી ચર્ચા થઇ અને તેમના મન પર શ્રી અરવીંદ એમના વડીલ બંધુ હોય એવી છાપ પડી. ત્યાર બાદ તેઓ પોંડિચેરી આવી રહ્યા અને શ્રી અરવીંદના સમાગમમાં હંમેશ રહી નિકટના સાથી થઇ રહ્યાં. પાછળથી શ્રી માતાજીએ યોગના કાર્ય માટે શ્રી અરવીંદ આશ્રમમાં પોતાનું જીવન સમર્પણ કર્યું. આ રીતે શ્રી. અરવીંદને એમની કક્ષાના સહકાર્યકર પ્રાપ્ત થયાં.

યોગની એમની સાધનાના અનુભવે એઓએ કહ્યું છે કે યોગ યાંત્રિક પદ્ધતિ નથી. એનો વિકાસ અનુભવ વડે થાય છે અને સાધકે અનુભવે વિકાસ સાધવાનો છે. યોગના બળે નવી સૃષ્ટિ રચી શકાય. નૈતિક, ભૌતિક, સામાજીક કે રાજકીય પ્રશ્નોના ઉકેલને માટે એક વધારે ઉચ્ચ ભુમિકામાં રહેલી આધ્યાત્મિક શકિતના અવતરણ વગર જગતનો પુનરૂદ્ધાર નથી એવું નિશ્ચિત રીતે એઓએ કહ્યું છે.

એઓ ગુરૂની પરંપરામાં માનતા છતાં પોતે તો અંતર ગુરૂ–સ્વીકારેલા. ગુરૂ કરવા વિષે એઓએ ભગવાન બુદ્ધના વિચારો ટાંકી કહ્યું છે કે બુદ્ધ માનતા કે ગુરૂ થોડી ઘણી દોરવણી આપે છે પણ છેવટે આપણે જ આપણો માર્ગ એકલાએ જ કાપવાનો છે. એમના વિચારો પ્રમાણે પ્રભુના પ્રતિનિધિ ગુરૂ છે, અને એ બાબતમાં દલીલથી અંત ન આવે. વળી પ્રભુ ભકતનો સ્વીકાર ગુરૂ દ્વારા કરે છે. માનવતાની મર્યાદાઓ તો રહી જ છે. છતાં ગુરૂ તેને મદદ કરી શકે છે. એમ કરવાથી ગુરૂની શકિત કોઇ રીતે મર્યાદિત થતી નથી. પ્રભુ સાથે સંબંધ કરાવી આપવાની ગુરૂની આધ્યાત્મિક શકિતની કીંમત છે જ. તેથી ગુરૂની આવશ્યકતા છે.

એમના આશ્રમના પ્રતિક તરીકે એઓએ કમળ સ્વીકારેલું છે જે સહેતુક છે, કમળ એ ચેતનાના ઉદ્દઘાટનનું પ્રતિક છે. માનવના ચિત્તના કોઇ પણ સુક્ષ્મ સ્તર ઉપર એ જોવામાં આવે છે અને તેથી ચેતનનું સર્જક અને દ્યોતક છે.

એમના પુસ્તકોએ પશ્ચિમની પ્રજાને આકર્ષ્યો છે, કારણ કે એમણે પશ્ચિમની જ ભાષામાં એ જ્ઞાનને મુકી પશ્ચિમની એ અંગેની જીજ્ઞાસાવૃત્તિ બેલાશક સંતોષી છે. તદુપરાંત એમણે યોગની અતિગૂઢ શક્તિ વિષે ઘણો બહોળો ખ્યાલ પશ્ચિમના દેશોને આપ્યો છે જેનાથી યોગના અભ્યાસ પ્રત્યે પશ્ચિમના લોકો ઢળતા જાય છે.

એઓ ગુઢ શકિત ધરાવતા અને તે ગુઢ શકિતનો ઉપયોગ આશ્રમમાં બનતા બનાવોમાં ઘણી વાર પ્રગટ થયેલો માલમ પડે છે. એઓ ગુઢ શક્તિથી સામાના હૃદયને ઓળખી શકતા તેમજ એ ગુઢ શક્તિને બીજે સ્થળે કાર્ય સિદ્ધ કરવા પણ મોકલી શકતા. વળી એક રીતે એઓ માનવ પ્રકૃતિની અસ્વસ્થતાના અને આધ્યાત્મિક વ્યાધિના અસાધારણ વૈદ્ય પણ હતા.

શ્રી અરવિંદનો યોગસાધનાનો માર્ગ એક રીતે અદ્વિતીય છે. એવી સાધના પુર્વે થયેલી નથી. એ સાધનામાં માનસિક ચેતનાથી ઉપર રહેલી અતિમનસની ચેતનામાં આરોહણ કરવું અને પછીથી અતિમનસનું માનવ ચેતનામાં અવતરણ કરાવવું આવશ્યક છે. એમ થતાં માનવના મનોમય, પ્રાણમય અને અન્નમય કોષોનું રૂપાંતર સધાય છે. એવું રૂપાંતર થયા પછી જ પ્રભુના દિવ્ય સંકલ્પને માનવ પોતાના જીવનમાં તેના શુદ્ધ સ્વરૂપમાં પ્રગટ કરી શકે છે. આ સાધના મુશ્કેલ છે પણ એ અતિમનસનું આવાહન કરાવવાનું કાર્ય એઓએ હાથ ધર્યું હતું. વળી અતિમનસ એમનામાં સિદ્ધ કરવા એઓ મથ્યા અને તે પ્રાપ્ત કરી અતિમનસનું એમનું રૂપાંતર એ ઉર્ધ્વ ચેતનાના દ્વાર પ્રાર્થિવ ચેતના માટે ખુલ્લાં કરવાની ફકત ચાવી છે તે જગત સમક્ષ એઓ મૂકી ગયા છે.

આજે હીંદના અન્ય મહાપુરૂષોની સંસ્થાની જેમ પોંડીચેરી પણ અતિ મહત્ત્વ ધરાવે છે અને એક યાત્રાધામ બની રહ્યું છે. મહર્ષિ અરવીંદની એ ફિલસુફી–યોગની નવદ્રષ્ટિ, અતિમનસના રૂપાંતરની ચાવી–મનુષ્ય જીવનના દરેક ક્ષેત્રને આવરી અને આધિ, વ્યાધિ અને ઉપાધિમય જગતમાં અતિમનસના અવતરણથી દિવ્ય ચેતન પ્રગટે, એવા એ મહર્ષિ યોગારવીંદ ૧૯૫૦ના ડીસેમ્બરમાં અંતિમ સમાધિને પામ્યા.

પ્રકાશકની નોંધ

ક્રીસ્ટમસના તહેવારો વખતે અમારા સ્ટાફને જે કાયદેસર રજાઓ આપવાની છે તે બે અઠવાડીયાની રજા આપવામાં આવે છે. તેથી અમારા તા. ૨૫મી ડીસેંબર અને તા. ૧ જાન્યુવારીના 'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન'ના અંકો બંધ રહેશે.

વ્યાવસ્થાપક,
ઇન્ડિયન ઓપિનિયન.

આયકને મીઠો આવકાર

અમેરીકાના પ્રમુખ દીલ્હીના વિમાની મથકે આવ્યા ત્યારે હજારોની મેદનીએ હર્ષનાદથી અને "શાંતીનાદૂત"ના જય ઘોષથી તેમને આવકાર્યા હતાં ૨૧ તોપોથી તેમનુ સ્વાગત કરાયુ હતુ. ડૉ. રાજેન્દ્રપ્રસાદે અને નહેરૂએ મોંઘેરા મહેમાનને ફુલ હારથી સત્કાર્યા હતાં.

સત્કારના જવાબમાં આઇકે જણાવ્યું કે "મારૂ હીંદનું આગમન એ સીદ્ધ કરે છે કે અમેરીકા અને હીંદ શાંતીના ક્ષેત્રમાં એક બીજાની પડખે છે."

વિમાની મથકેથી રાષ્ટ્રપતી ભવનમાં આવતાં ડૉ. પ્રસાદના પૌત્રીએ તેમનો આરતી અને કુંકુમ તીલક કરી ફુલહારથી સત્કાર કર્યો હતો.

૮૦ પરદેશના ખબરપત્રીઓ ફોટો ગ્રાફરો અને ટેલીવીઝનના માણસોને લઇ આવનારૂ વિમાન થોડો વખત પહેલા આવી ગયુ હતુ. હીંદના ઇતિહાસમાં આ પ્રથમ વારજ આટલા પરદેશના ખબર પત્રીઓ હીંદના અતિથી માટે આવેલા કહેવાય છે.

લોકોની મેદની ૧૩ માઇલ સુધી રસ્તાની બન્ને બાજુ ઉભેલી જણાઇ હતી. આ ૧૩ માઇલનો મોટરનો પ્રવાસ બે કલાકે પૂર્ણ કરી રાષ્ટ્રપતી ભુવનમાં લઇ જવામાં આવ્યા હતાં. ગુલાબ જરમાન ઝફુના ફુલોની પાખડીથી બધાએ તેમને વધાવ્યા હતાં. આથી રસ્તે ફુલોનો ગાલીચો બીછાવેલો જણાતો હતો. આ બધાથી લાગણીવશ થઇ આઇકે રીપોટરોને જણાવ્યુ કે, તમારે માટે લખવાને ઘણુ સાહિત્ય મળી ગયું છે. આટલો ભવ્ય સત્કાર હું પ્રથમ વાર જ પામ્યુ છું.

પ્રેસીડેન્ટ રૂઝવેલ્ટના વખતનો મહેલનો સંરક્ષક અમલદાર કે જે આઇકની સાથે હતાં તેઓએ જણાવ્યું કે મારી કારકીર્દી દરમીયાન આ પ્રથમ જ આવો ભવ્ય સત્કાર મેં જોયો છે. અને આ ખચીત મૈત્રી ભર્યો સત્કાર છે.

હીંદ સરકાર તરફથી રાજેન્દ્રપ્રસાદે આપેલી ભેટ સુખડના સુંગધી લાકડાનું મહાભારતનું એક પાત્ર કર્ણ અને કુંતી છે. કર્ણ પોતાના કુંડળ કાઢીને કુંતીને આપતો ચિતર્યો છે. અને બીજુ હાથીદાતનું કૃષ્ણ અને અર્જુનનું મહાભારતના યુદ્ધ વખતનું મોડલ છે.

ગાંધીજીની સમાધી પર આઇકે પાંચસો ગુલાબથી બનાવેલો ચાર ફુટના ગોળાકાર વાળી રીથ અર્પણ કરી હતી.

સુરત રેલ સંકટ ફંડ

ધીરજલાલ [illegible]

પા. ૫–૦–૦

માસ્ટર બ્રધર્સ (પ્રા.) લીમીટેડ

જાત જાતનાં નાયલન, રેશમી તેમજ સુતરાઉ કાપડ, સ્ત્રીઓ બાળકો અને પુરૂષો માટે ઉત્તમ જાતના ઉલન જર્સી, પુલોવર, કારડીગન્સ અને બચ્ચાઓ માટે—બુટીઝ, બીબ્સ, બ્લેન્કેટસ, શોલ્સ; નેપકીન્સ વિગેરે.

દરેક જાતના માલ માટે તપાસ કરવા ભલામણ.

૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

ફોન : [illegible] — [illegible]

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

આઈક હીંદની મુલાકાતે

તા. ૯મીના સાંજે અમેરીકાના વડા પ્રધાન આઈઝન હોવર પાકીસ્તાનની મુલાકાત લઈ દીલ્હીના વિમાની મથકે આવી પહોંચ્યા હતાં. તેમનો ભવ્ય સત્કાર કરવામાં આવ્યો હતો. હજારોની મેદનીએ એમને "શાંતીના દૂત"ના પોકારોથી આવકાર્યો હતાં.

આઈઝનહોવરે માનવતાને નામે બધાએ એક થઈ સંપ અને શાંતીને માટે આગળ વધવા એક ૫-કે ૫૦ વર્ષની યોજના ઘડી યુદ્ધના ભયનો નાશ કરવા બધાં જ રાષ્ટ્રોએ કમર કસવા હાકલ કરી હતી.

પંડીત નહેરૂએ પણ આશા વ્યક્ત કરી હતી કે, અમેરીકાના વડા પ્રધાન રશીયાના વડા પ્રધાનને હાલમાંજ મળ્યા હતાં. અને વિશ્વના આ બે મહાન નેતાઓ જો ઇચ્છે તો વિશ્વમાં શાંતી સ્થાપવા તેઓ જરૂર ફાવશે, થશેજ.

દીલ્હીમાં ખેતીવાડી પ્રદર્શન તેઓશ્રીએ ઉઘાડું મુક્યું હતું અને ગાંધીજીની સમાધીપર ફુલહાર અર્પણ કર્યા હતાં. દુનીયાની એક અજાયબી જેવા તાજ મહાલ જોવા પણ તેઓ આગરા ગયા હતા. હીંદમાં કયારેય ન થયો હતો એવો વિશાળ ભવ્ય ભોજન સમારંભ કરવામાં આવ્યો હતો.

મધ્ય પ્રદેશના આરોગ્ય પ્રધાન રાણી પદમાવતીએ વાઘના બે બચ્ચાની ભેટ આઇકને ધરી હતી.

તા. ૧૪મીના તેઓ દીલ્હીથી રવાના થયા હતાં.

પરચુરણ

—પ્રીટોરીયાની પોલીસે સ્રીઓની એ. એન. સી.ની સાખાની એક સભામાં ફેબ્રુવારી ૧૯૫૯માં દરોડો પાડી સભાને વિખેરી હતી. જેમાં કેટલાકને ઇજાઓ થઇ હતી. પાંચ પુરૂષો અને ચાર સ્રીઓને પકડયા હતાં. આનો કેશ કરવામાં આવ્યો હતો અને તેઓ નિર્દોષ પુરવાર થયા છે. હવે ૨૯ માણસો કે જેઓને ગંભીર રીતે નુકશાન થયું છે તેઓએ ૨૧,૦૦૦ પાઉન્ડના નુકશાનીનો દાવા ન્યાય ખાતાના પ્રધાન પર માંડયો છે.

—મુંબઇના ગવર્નર શ્રી પ્રકાશે સ્વામી માધવાતિર્થના આશ્રમમાં વિજ્ઞાનીક આઇન્ટસ્ટાઇનના સાવેક્ષતાના સિદ્ધાંતની સમજ કેટલાક ફોટાઓ દ્વારા મેળવી હતી. સ્વામીજી માને છે કે આ સિદ્ધાંત "ઇશ્વરની માયા" સમજવામાં ઘણી મદદ કરે છે.

—ભારતના રક્ષણ માટે ફરી શસ્ત્ર સજવાની ગોપાલના નવાબે વડા પ્રધાન નહેરૂ પાસે રજા માગી છે. તેઓ હાલ ૬૨ વર્ષના છે. છતાં ચીનના ભય સામે ભારતનું રક્ષણ કરવા પોતે ઘણા ઉત્સુક છે એમ જણાવ્યું હતું. વધુમાં જણાવ્યું કે, ભારતના પ્રત્યેક મુસ્લીમ આ સમયે પોતાની ફરજ અદા કરે એવી આશા રાખુ છું.

—ઉકાઇ બંધનો શીલારોપણ વિધી તા. ૨૭મીના શ્રી મોરારજી દેશાઇએ કર્યો હતો.

—ભારત સરકારે હાલમાં નવા કાયદા અનુસાર ૨૫ લાખ યુવકોને લશ્કરી તાલીમ આપી શસ્રો વાપરતા શીખવવાનું નક્કી કર્યું છે. આ માટે ૧૬થી તે ૧૯ વર્ષના યુવકને દાખલ કરવામાં આવશે.

—મોરક્કોની આફ્રિકન સાહીત્ય સંસદે આફ્રિકન ઇતિહાસનું સંશોધન કાર્ય હાથ ધર્યું છે. તેઓ આફ્રિકનોની ભાષા તેનું વ્યાકરણ અને તેના ઇતિહાસનું પણ શોધન કરશે.

સાભાર સ્વીકાર:

શ્રી નાથુભાઇ મોતીરામ મીસ્રી તરફથી 'ઇ. ઓ.'ને એમના સ્વ. પિતાશ્રીના પુણ્યાર્થે ભેટ પા. ૫-૫-૦.

બિડલાજી સાથે

(પહેલા પાનાનું અનુસંધાન)

કોમ્યુનીસ્ટો કહે છે કે અમે અપહરણ કર્તાઓનું અપહરણ કરીએ છીએ. એનું એમણે એક શાસ્ત્ર જ બનાવી લીધું છે; પણ એમનાથી આગળ જઇને હું કહેતો હોઉં છું કે કંજુસ ચોરોના બાપ છે. તેથી બાપને છોડીને દીકરાને સજા કરવાથી કશું વળશે નહીં. ઉપનિષદમાં રાજ્યનું વર્ણન કરતાં લખ્યું છે— 'ન મે સ્તેનો જનપદે' મારા રાજ્યમાં ચોર કંજુસ બંને નથી. સુક્ષ્મ દૃષ્ટિએ જોઇએ તો બંને સમાન છે. બંને અપરાધી છે. પણ કાયદાની દૃષ્ટિમાં સંગ્રહ કરનારને દંડ કરવા યોગ્ય નથી માન્યો! એ એકાંગી વિચાર છે. એ રીતે સ્રીને સારૂ પતિવ્રત ધર્મ મનાયો છે. પણ પુરૂષને સારૂ પત્નીવ્રત ધર્મ નથી. પતિ ભલો બુરો ગમે તેવો હોય તો પણ એની સાથે પત્નીએ રહેવું જ પડે. એવી એકાંગી વૃત્તિ હવે નહીં ટકી શકે તેથી મેં કહ્યું કે જુનાં મૂલ્યો એકાંગી હોવાને લીધે ન ટકી શકયાં અને યુદ્ધને લીધે ઉખડી ગયાં.

સુરત ફલડ રીલીફ ફંડ

જોહાનીસબર્ગ તરફથી પાઉન્ડ ૪૬૦૦નું ઉઘરાવેલું ફંડ

સુરત શહેર અને આજુના ગામોમાં તાપી નદીમાં આવેલી રેલથી લોકોને જાન અને માલની થએલી મહાન ખુવારી સહન કરવી પડી હતી તેઓને મદદ કરવામાં માટે ટ્રાસવાલમાં સુરત ફ્લડ રીલીફ કમીટી તરફથી, સર્વશ્રી: ગીગાભાઇ વેલજી પારેખ, કાનજીભાઇ ભાણાભાઇ, રાયજીભાઇ ત્રીભોવનભાઇ અને કે. જે. તવડીઆ જોહાનીસબર્ગ, રૂડીપુર્ટ, સ્પ્રીંગ, નાઈજલ સ્ટાન્ડરટન, બાલફર, હાઇડલબર્ગ, પી. પી. રસ્ટ અને બેથાલ ડીસ્ટ્રીકટના બધા ટાઉનોમાં ફંડ ઉઘરાવવા માટે ગયા હતા શ્રી ઉકાભાઇ મોરાર અને શ્રી જોખાકર અને ઘણીક બહેનોએ આ ફંડમાં સારી રકમ ભેગી કરવામાં મદદ કરી હતી જેમની પાસે ફંડ લેવા ગયા છે ને દરેક ભાઇએ, અને બહેનોએ ઉદારતાથી આ ફંડમાં રકમ આપી છે. ફંડમાં કુલ રકમ પૌંડ ૪૬૦૦ થઇ છે.

કલેકટરના પ્રમુખપણા નીચેની જીલ્લા રેલ રાહત સમીતી તાપી નદીના કિનારેના ગામોમાં રેલથી થએલા નુકસાન માટે મદદ કરે છે અને શ્રી ચોખાવાળાના પ્રમુખપણા નિચેની સુરત શહેર રેલ રાહત સમીતી સુરત શહેરમાં રેલથી થએલા નુકસાન માટે મદદ કરે છે બેઉ સમીતી સ્વતંત્ર છે જે સમીતીને ફાળો મળે છે તે તેઓને સોંપાયલા કામમાં ઉપયોગ કરે છે. તેથી સુરત જીલ્લા રેલ રાહત સમીતીને રૂા. ૩૯૦૦૦, ઓગણ ચાલીસ હજાર અને સુરત રેલ રાહત સમીતાને રૂા. ૨૧૦૦૦, એકવીસ હજાર મોકલી આપ્યા છે. કુલ સાઠ હજાર રૂપીયા મોકલ્યા છે.

પો. બો. ૫૩૯૦ —•— ટેલીફોન ૩૩-૫૯૨૦

ટેલીગ્રાફ એડરેસ: "ભગતકો"

ભગત બ્રધર્સ (પ્રો) લી.

૧૪ કોર્ટ સ્ટ્રીટ,

જોહાનીસબર્ગ.

હોલસેલ અને રીટેઈલ મર્ચન્ટ અને ઇમ્પોર્ટર્સ

ખાસ કરીને હમારે ત્યાં ઇન્ડિયન અને ઈંગ્લીશ ગ્રોસરી, દેશી માથામાં નાંખવાના જાત જાતના તેલો-અત્તરો, સ્ટેનલેસ સ્ટીલ, પીત્તળના અને એલ્યુમીન્યમના વાસણો-કાચ અને પ્લાસ્ટીકની બંગડીઓ-કેરમબોર્ડ અને સ્ટ્રાયકર તથા બીજી અનેક દેશી ચીજો કીફાયત ભાવથી મળશે.

હમણા જ આવેલો હિંદનો માલ

જથ્થા બંધ આયત

સીધી આયત કરવાથી અમારો માલ સસ્તો અને સારો હોય છે. ગમે તે બીજા માલ સાથે સરખાવો.

સાડીઓ: આર્ટ સીફોન: શી. ૨૫-૦ થી ઉપર, આર્ટ સીલ્ક શી. ૨૭-૬, મનીપુરી શી. ૩૦-૦, મયસોરી સીફોન પા. ૪-૧૫-૦ ખુબ મોટા પ્રમાણમાં પસંદ માટે આવકારા.

બંગડીઓ: પ્લાસ્ટીકની રંગ બેરંગી ૧૨/૦ ગ્રોસ, કાંચની રંગ બેરંગી ૫/- ડઝન. આ ઉપરાંત બીજી મોંઘી બંગડીઓ પણ છે.

કેશ ઓર્ડર સ્વીકારશું.

સી. ઓ ડી. ઓર્ડર નોંધવતા ૨૫ ટકા ડીપોઝીટ લેવામાં આવશે.

એ. કે. હુસેન એન્ડ સન્સ

૧૧૬ કવીન સ્ટ્રીટ, ડરબન. બોકસ ૨૧૬૮, ફોન ૨૭૩૪૮/૯.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

રાષ્ટ્ર પ્રત્યેનું કર્તવ્ય બજાવવા તત્પર રહેજો :—નહેરૂ

અમદાવાદની વિરાટ સભામાં પ્રવચન કરતાં શ્રી નહેરૂએ ભારતના લોકોને તમામ આપત્તિઓનો પ્રતિકાર કરવા તઇયાર રહેવાની અને સરહદના પ્રશ્નો અંગે ચીન સાથે સશસ્ત્ર ઘર્ષણ જાગે તો રાષ્ટ્ર પ્રત્યેનું કર્તવ્ય અદા કરવાની હાકલ કરી હતી. તેમણે કહ્યું કે અગ્નિ કસોટી આવી રહી છે. ચીન જેવા મિત્ર પડોશી સાથે સશસ્ત્ર ઘર્ષણ જાગવાની કરૂણ ઘટના કદાચ ઉપસ્થિત થશે. પરંતુ મને આશા છે કે એ ઘડી ન આવે. એ આપત્તિ નિવારવાના તમામ પ્રયત્નો હું કરી રહ્યો છું.

દેશની અખંડિતતા સામેના કોઇ પણ ભય યા ધમકીનો પ્રતિકાર કરવાના રાષ્ટ્રીય પ્રયત્નોમાં મંદ નહિ પડવાની ભારતના લોકોને અપીલ કરતાં તેમણે કહ્યું કે તમારે તઇયાર રહેવાનુ છે, પરંતુ હું ઇચ્છું છું કે ગમે તે થાય પરંતુ એ બધાથી ભયભીત ના બનશો. આપણા રાષ્ટ્રની અખંડિતતા પર એ ખરેખર ત્રાટકી પડે ત્યારે શિસ્તબદ્ધ જનતાની જેમ સ્વસ્થ મન રાખીને પરિસ્થિતિનો સામનો કરજો.

વધુમાં તેમણે કહ્યું કે આપણે યુદ્ધથી સદાય અળગા જ રહેવું જોઇએ; પરંતુ એનો અર્થ એવો નથી થતો કે આપણા સરહદી વિસ્તારોમાં આક્રમણ થાય અને ભૂમિ આંચકી લેવાય ત્યારે આપણે હાથ જોડીને બેસી રહીએ.

ઘેરાં વાદળ

સરહદી પ્રશ્નના સમાધાન માટે ચીનની સરકાર પર પાડવેલી છેલ્લી દરખાસ્તોની ટુંકમાં સમજ આપતા શ્રી નહેરૂએ જણાવ્યું કે મને હાર્દિક આશા છે કે ચીનાઓ પ્રશ્નને ઉકેલવાની વ્યવહારૂ અને માનભરી રીત તરીકે તેનો સ્વીકાર કરશે. આમ છતાં મને લાગે છે કે કાળાં વાદળ ઘેરાઇ રહ્યાં છે અને મુક્ત ભારતના ઇતિહાસની ખુબ જ કટોકટી ભરી ઘડી સર્જાઇ રહી છે. આ ગંભીર ઘડીએ આપણે જો ચલિત થઇશું કે બાબરા બાવરા બનીશું તો આપણે ગંભીર ભૂલ કરી બેસીશું. જો અંતે યુદ્ધ જાગી પડે તો તમારામાંના દરેક જણે તઇયાર રહેવાનુ છે અને દરેક સ્થળ યુદ્ધ પ્રયાસો માટેની તઇયારીનું કેન્દ્ર બની જશે.

વિશ્વશાંતી માટે

તેમ આપણે ભારતવાસીઓએ વિશ્વ શાંતિ સ્થાપવાના અતુટ પ્રયત્નો કરવા જોઇએ.

શ્રી નહેરૂએ કહ્યું કે સમગ્ર વિશ્વની મીટ ભારત ઉપર મંડાયેલી હતી અને વિશ્વની પ્રજા જોવા ઇચ્છતી હતી કે આઝાદ ભારત તેનો આર્થિક અને ઔદ્યોગિક વિકાસ અને ખેતી તેમજ લોકોના જીવન ધોરણ સુધારવા માટેની યોજનાઓ કેવી રીતે અમલી બનાવે છે, પરંતુ આજે તેજ આંખો વિશ્વશાંતિ. આંતરરાષ્ટ્રીય ઝઘડાઓનો શાંતિપુર્ણ માર્ગો દ્વારા ઉકેલ કરવાની અને પંચશિલના સિદ્ધાંતોની વાતો કરનાર ભારત ઉપર મંડાયેલી છે અને તે જોવા ઇચ્છે છે કે ચીન સાથેનો તેનો સરહદી ઝઘડો ભારત કેવી રીતે ઉકેલે છે.

સામનો કરીશું

ભારે હર્ષનાદો વચ્ચે તેમણે જાહેર કર્યું કે આપણે શાંતીનો માર્ગ છોડી શકીએ તેમ નથી પરંતુ લોકોએ ચોક્ખું સમજી લેવું જોઇએ કે આપણી રાષ્ટ્રીય અખંડિતતામાં કોઇ પણ દખલ કરશે તો તે આપણે ચલાવી લઇશું નહિ અને એવી ધમકીઓનો સામનો આપણી પુરીતાકાત ગાળીને કરીશું.

વડા પ્રધાન શ્રી નહેરૂએ કહ્યું કે ચીનનો સરહદી આક્રમણો ભારત માટે પડકાર રૂપ છે અને જનતા માટે ભયંકર ચેતવણી રૂપ છે. એ આપણને એ હકીકતની યાદ આપે છે કે જે દેશ હંમેશ તઇયાર, તત્પર અને જાગૃત નથી હોતો એનું પતન થાય છે.

શ્રી નહેરૂએ જાણીતી અમેરીકન કહેવત, "અત્યંત તકેદારી એ મુક્તિનું મુલ્ય છે"ની જનતાને યાદ આપી હતી અને જણાવ્યું હતું કે એટલું યાદ રાખજો કે કોઇ પણ પ્રકારનો આંતરિક વિખવાદ અથવા ક્ષુલ્લક ઝઘડાઓને કારણે દેશ વધુ નબળો પડશે.

તો આઝાદી ભયમાં મુકાશે

ચીન તરફથી થયેલાં સરહદી આક્રમણોને પરિણામે જે નુકસાન થયું છે, તે તો થયું જ છે, પણ એનાથી એક ફાયદો તો થયો જ છે. અને એ એ કે આપણે હંમેશ સાવચેત રહેવું જોઇએ અને આપણી તઇયારીની આડે કોઇ ક્ષુલ્લક ઝઘડાઓ આવવા જોઇએ નહીં. આ આક્રમણે આપણને ચેતવણી આપી છે કે આપણે સાવચેત રહીશું નહીં તો આપણી આઝાદી ભયમાં મુકાઇ જશે.

સંપુર્ણપણે તઇયાર હોઇએ તો

શ્રી નહેરૂએ કહ્યું કે ભારતની શાંતીની નીતિ તો હવે જગ વિખ્યાત બની ગઇ છે. અમે શાંતી ઇચ્છીએ છીએ કારણ કે અમે યુદ્ધને ધિક્કારીએ છીએ કારણ કે યુદ્ધથી વિનાશ સર્જાય છે. મોટા યુદ્ધથી મોટો વિનાશ સર્જાય એટલે અમારો પ્રયત્ન તો શાંતિ સ્થપાય એવો જ રહેવાનો છે.

નહેરૂ અડંગ રખેવાળ છે

ભારત ચીન સરહદી ઝઘડા સંબંધમાં "વોશીંગટન સ્ટાર" અખબાર જણાવે છે કે વડા પ્રધાન શ્રી નહેરૂએ આ ઝઘડા સંબંધમાં અખત્યાર કરેલી નીતિ–વલણ અને લીધેલાં પગલાંઓને બહાલી આપવાનું ભારતની પાર્લામેન્ટનું પગલું ડહાપણભર્યું જ છે. ખુબ જ લાંબી અને પર્વતમાળાઓ વચ્ચે જેની સ્પષ્ટ સીમા દોરવામાં આવી નથી તેવી ભારત ચીન સરહદ પર ચીની સામ્યવાદીઓના આક્રમણ સામે લશ્કરી પગલું લેવાની હિંમત ભરી વાત કરવી એ એક બાબત છે અને આવી કોઇ કટોકટીભરી નીતિનો સફળતાપૂર્વક સામનો કરવો તે બીજી બાબત છે.

આ અખબાર વધુમાં જણાવે છે કે વ્યક્તિગત રીતે ભારતીય સૈનિકો જગતભરમાં મશહુર છે છતા પણ ભારત દેશ યોદ્ધાઓનો દેશ નથી. અલબત્ત યુદ્ધકાળ દરમ્યાન ભારતીય સૈનિકોની ટુકડીઓએ અપ્રતિમ સાહસ કાબેલીયત બતાવ્યા છે એ સાચું છે. વધુમા વડા પ્રધાન શ્રી નહેરૂ પણ યુદ્ધ પ્રેમી નેતા નથી.

અલબત્ત ભારત–ચીન સરહદી ઝઘડાની કટોકટીથી ખુબ જ ઉશ્કેરણી થવા છતાં પણ તેમણે શાંતિ, સ્થિરતા અને મક્કમતા બતાવી આપ્યા છે.

ચીનને અદેખાઇ આવે છે

પરંતુ વડા પ્રધાન શ્રી નહેરૂએ ભારતની પાર્લામેન્ટ સમક્ષ સાચુ જ કહ્યું છે કે ભારત–ચીન સરહદી ઝઘડાને શસ્ત્રોના મર્યાદિત ઉપયોગ દ્વારા જેનો ઉકેલ લાવી શકાય તેવા એક નાના ઝગડા તરીકે નહિ ગણવો જોઇએ તેમણે સાચુ જ કહ્યું છે કે આ કટોકટી કદાચ અગ્નિ એશીયા અને જગતને પણ ઘેરી લેશે. આજકાલના બનાવોમાંથી આ કટોકટી ઉભી થઇ નથી. ભારતે એશીયામાં જે સ્થાન પ્રાપ્ત કર્યું છે–એશીયાઇ દેશોનું તે જે નેતા બન્યું છે તેની સામ્યવાદી ચીનને અદેખાઇ આવી રહી છે. ચીન ભારતનો હંમેશા તેજોદ્વેષ કરે છે એ વિધાનનાં સાચાપણાને પુરવાર કરવા માટે ઇતિહાસમાં જોઇએ તેટલા પુરાવા છે.

આ અખબાર અંતમાં જણાવે છે કે દક્ષિણ એશીયામાં યુરોપીય સાંસ્થાનિક શાસનને લઇને અને કાઇક અંશે વામ વ્યમાંથી રશિયાના દબાણને કારણે અત્યાર સુધી ચીની દબાણ સામે સંરક્ષણ હરોળ ટકી શકી હતી. આનું બીજુ એક કારણ એ પણ છે કે ચીનમાં મજબુત કેન્દ્રીય સરકાર અત્યાર પુર્વે ન હતી. આ બન્ને કારણોનો આજે અભાવ છે અને તેને લઇને સામ્યવાદી ચીને આ પરિસ્થિતિ ઉભી કરી છે.

અણનમ રખેવાળ

વર્તમાન મુશ્કેલીઓના સુચિતાર્થોથી ભારતના વડા પ્રધાન શ્રી નહેરૂ અજાણ હતા એમ કહેવું એ તેમને અન્યાય કરનારૂં થઇ પડશે. સામ્યવાદી ચીનની નિઃશંક વિસ્તાર વધારવાની ચીનની પ્રાદેશિક ભુખ સામે વડા પ્રધાન શ્રી નહેરૂ જ, માત્ર તેમના જ દેશના હિત માટે નહિ પણ અગ્નિ એશીયાના નાના દેશોના હિત માટે અણનમ રખેવાળ તરીકે ઉભા છે.

ગાંધીજીની આત્મકથાનું રશિયન ભાષામાં પ્રકાશન

ગાંધીજી આત્મકથા 'સત્યના પ્રયોગો'નું સંપુર્ણ રશીયન ભાષાંતર–"મારૂં જીવન" સોવિયેટ સંઘની વિજ્ઞાન અકાદમીની પૌરસત્ય વિદ્યા સંસ્થા તરફથી પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવ્યું છે. ગાંધીજીની આત્મકથાનું રશિયનમાં આ પહેલી જ વાર સંપુર્ણ ભાષાંતર બહાર પડે છે. ૧૯૩૪માં એનો સંક્ષિપ્ત અનુવાદ બહાર પડયો હતો એ તરતજ વેચાઇ ગયો હતો. આજે એની નકલ દુર્લભ છે.

યુદ્ધ પછી ભારતના રાજકીય તેમજ સાંસ્કૃતિક ઇતિહાસમાં સોવિયેટ વાંચકો ઉંડો રસ દાખવી રહ્યા છે. આથીજ "સત્યના પ્રયોગો"નું સંપુર્ણ ભાષાંતર પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવ્યું છે.

ગ્રંથના આમુખમાં ગાંધીજીના જીવન અને કાર્યને લગતી હકીકતો આપવામાં આવી છે તેમજ એમના સામાજીક, રાજકીય, નૈતિક અને આધ્યાત્મિક વિચારોની સમીક્ષા કરવામાં આવી છે.

સુકા મરચા અને કાચી કેરી

ગ્રોસ ૩૩ રતલી સુકા મરચાની ગુણીના શી. ૫૨–૬ F.O.R. બ્રીટસ અને આચાર માટે કાચી કેરી સાઠી દસ રતલી પારસલની શી. ૯–૯ પોસ્ટેજ સાથે રોકડથી ડીસેમ્બરની અધવચેથી મળશે. માટે તાકીદે લખો.

Maarmans (Pty.) Ltd.
P. O. Box 26, Phone 128
(Brits, Transvaal.)

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

લગ્ન પ્રસંગો માટે

અમને મળો.

સુરતી જમણના અમે સ્પેશ્યલીસ્ટ છીએ.

શ્રી કેપીટનની અંગત દેખરેખ નીચે યુનીયનના અને રોડેસીયાના કોઇ પણ ભાગમાં તમારે મુકામે આવી રસોઈ કરવાનો અમે કન્ટ્રાક્ટ લઈશું.

કેપીટન્સ બાલ્કની હોટેલ

(ધી કોર્નર મીઠાઈ હાઉસ)

ગ્રે અને વિક્ટોરીયા સ્ટ્રીટના ખુણાપર — ડરબન.

ફોન નંબર ૨૩૪૧૪ ટેલીગ્રામ : KAPITAN.

ધીરૂભાઈ પી. નાયક

બુકકીપર, મુસાફરી, વીમાનાં અને જનરલ એજન્ટ

હીંદુસ્તાન અગર દુનીયાના કોઈ પણ ભાગની હવાઈ દરિયાઈ અગર જમીન માર્ગે મુસાફરી કરવા ઘેર બેઠાં અમારી મારફતે બુકીંગ કરો.

જીંદગી, આગ, ચોરી, હુલ્લડ, અકસ્માત, પ્લેટગ્લાસ, વિગેરેના વીમા અમે ઉતરાવી આપીએ છીએ.

ઈન્કમટેક્સ, પરસનલ ટેક્સ, હિસાબના ચોપડા લખાવવા રેવન્યુ ક્લીયરન્સ સર્ટીફીકેટ કે વેપારના લાયસેન્સો. પાસપોર્ટ તેમજ ઇમીગ્રેશનને લગતી બાબતોમાં કંઈ પણ ફી લીધા વિના અમે મફત સલાહ આપીએ છીએ.

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઈફ એસોસીએશન ઓફ ઓસ્ટ્રેલીયા અને યોર્કશાયર ઈનસ્યુરન્સ કંપની લીમીટેડના પ્રતિનિધિ.

Phono : 33-9033. 26 Barkly Arcade,
Cor. 38, Market & Diagonal St., J'BURG.

તાજું ઉમદા ફ્રુટ

આંબા અળદ, લીલી અળદ, રતાળ અને સુરણની મોસમ ચાલુ છે. આદુ બજાર ભાવ, લસણ બજાર ભાવ, પાપડ નંબર ૧ શી. ૧૦, નંબર ૨ શી. ૮ ૧૦૦.

કપુરી અને ચેવલી પાન બજાર ભાવ, પોસ્ટેજ જુદું. બાસ્કીટ ગોલ શી. ૧૦-૬ લાંબી અને સ્કવેર બાસ્કીટ શી. ૧૧-૬ ડઝન.

રોડેસીયા, ન્યાસાલેન્ડ અને બેલજીયન કોંગોના ઓરડરો ઉપર પુરતું ધ્યાન આપી કોઈ પણ વસ્તુ પરમીટ કઢાવી મોકલશું.

All prices subject to Market fluctuations.

A. KADER & Co., (PTY) LTD.

WHOLESALE FRUIT MERCHANTS
P. O. Box 251. DURBAN.

ફરનીચર! ફરનીચર!! ફરનીચર!!!

બેડરૂમ સુટ, ડાઇનીંગરૂમ સુટ, વોર્ડરોબ, ડરેસીંગ ચેસ્ટ, સાઈડ બોર્ડ ઓફીસ ડેસ્ક, બુક કેસ, ટેબલ, તદન કીફાયત ભાવે ખરીદી શકશો. જાતે પધારી લાભ લેવા ચુકશો નહિ.

—બોક્સ, ટેબલ અને કીચન ડરેસર—

જે અમારી દેખરેખ નીચે તઈયાર થાય છે. તેનો સ્ટોક હમેશાં તઈયાર રહે છે. માત્ર રોકડા ભાવોના પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવો અને વેપાર આગલ વધારો.

L. MISTRY

51 BREE STREET, BURGERSDORP. J'BURG.
PHONE 33-4691. BOX 2526.

હીંદની મોટામાં મોટી વિમાની કમ્પની તમારી સેવામાં

—ધી—

ન્યુ ઇન્ડીયા ઇન્સ્યુરન્સ

કંપની લીમીટેડ

સાઉથ આફ્રિકાના એકજ મુખ્ય પ્રતિનિધિ

રૂસ્તમજી જાલભાઇ રૂસ્તમજી

૧૪૦ ક્વીન સ્ટ્રીટ,

ડરબન — નાટાલ.

સેવા અને નિર્ભયતા

માટે અમને મળો.

બધી જાતના વિમાઓ અમે ઉતારીએ છીએ.

પી. ઓ. બોકસ ૧૬૧૦.
રેસીડેન્સ : ૧૧૧ ઇલેવન્થ એવન્યુ,
ડરબન.

ટેલીફોન્સ:
ઓફીસ : ૨૫૮૪૫
રેસીડેન્સ : ૩૬૪૧૩.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

સામાજીક ખબરો

શ્રી ટ્રાંસવાલ હીંદુ વેલ્ફેર ટ્રસ્ટ ફંડ

ઉપરોક્ત ફંડની સ્થાપનાના વિચારો ૧૯૫૭-૫૮ની લગ્નસરામાં અતિમાન થયા હતા. પરંતુ ત્યારપછી કાંઇ પણ સક્રીય પગલાં લેવાયાં ન હતાં. હવે ફરી ૧૯૫૯-૬૦ની લગ્નસરાની શરૂઆત થઇ ચુકી છે. ત્યારે જે જે હીંદુ ભાઇ બેનોને ત્યાં લગ્ન પ્રસંગ આવે ત્યારે જમણવાર જેવા મોટા ખર્ચ ન કરતાં લગ્ન સાદાઇથી ઉજવી ઉપરોક્ત ફંડમાં ભેટ આપવા ખાસ વિનંતિ છે. વળી જે ભાઇઓ ખર્ચ કરવામાં પીછે હઠ નજ કરવા ચાહતા હોય તેઓ તો આ ફંડમાં ખૂબ મોટી ભેટ ઉદાર હાથે આપી આ જનહિતની પ્રવૃત્તિને ખુબ જ વેગ આપી શકશે.

લગ્ન પ્રસંગો, અન્ય શુભ પ્રસંગો–જેવાં કે પુત્ર-પુત્રી જન્મ–અને મરણ પાછળ સ્વર્ગસ્થના પુણ્યાર્થે, ચાલતી આવેલી રૂઢિ અને પ્રથાને આધીન થઇ ખર્ચ કરવા કરતાં કાંઇક વિચારપુર્વક, સ્વધર્મનો વિચાર કરી ઉપરોક્ત ફંડમાં ઉદાર હાથે દાન–ભેટ કરવામાં આવશે તો ટુંક સમયમાં જ તેનું મહાન શુભ ફળ જોવાને સૌ ભાગ્ય શાળી થશે એ નિઃશંક છે.

આ ફંડની મુળ રકમ કાયમ રાખી માત્ર તેની આવકમાંથી હીંદુ જાતિના વિકાસ માટે કોઇપણ જાતના ભેદભાવ વગર વિવિધ પ્રકારે ઉપયોગ કરવાનો આશય છે.

આ ફંડ સ્થાપવાનું ધ્યેય, હીંદુ જાતિની ધાર્મીક, સામાજીક, સાંસ્કૃતિક અને શૈક્ષણિક ઉન્નતિ થઇ શકે એવાં પગલાં લેવાનું છે.

આ ફંડમાં આપનારાઓ માંથી જ એક સમીતી નીમવામાં આવશે. આ ફંડની કાર્યવાહીમાં કોઇ પણ જાતનો જાતીય, પ્રાંતીય કે સાંપ્રદાયિક ભેદ રહેશે નહીં. એટલે કે ગુજરાતી, હીંદુસ્તાની તામીલ વગેરે દરેક હીંદુ ભાઇ બેન તેમાં ભાગ લઇ શકશે. પચ્ચીસ દાતાઓ થતાં તેની મીટીંગ બોલાવવામાં આવશે. તેમાં વ્યવસ્થિત સક્રીય કામકાજની યોજના નો વિચાર થશે.

કામ ચલાઉ સંયોજકો: શ્રી નાથુભાઇ મોતીરામ મીસ્ત્રી, પરભુભાઇ મંછાભાઇ પટેલ, ભુલાભાઇ પ્રેમજી, ઉમિયાશંકર જોષ્માકર.

ઉપરોક્ત ફંડમાં નીચે મુજબની રકમ પ્રાપ્ત થઇ છે

શ્રી નાથુભાઇ મોતીરામ મીસ્ત્રી (માસ્તર બ્રધર્સ) જોહાનીસબર્ગ.

પુત્રી મનોરમાનાં લગ્ન તા. ૪–૫–૫૮ અને પુત્ર ધીરજલાલનાં લગ્ન તા. ૫–૫–૫૮ પ્રસંગે ભેટ પા. ૧૦૧–૦–૦.

શ્રી ભુલાભાઇ પ્રેમજી માસ્ત્રી, બ્રીટસ પુત્ર શાંતીલાલનાં લગ્ન તા. ૪–૫–૫૮ પ્રસંગે ભેટ, પા. ૫૧–૦–૦.

શ્રી પરભુભાઇ મંછાભાઇ પટેલ, જોહાનીસબર્ગ
પુત્ર જીવણભાઇનાં લગ્ન તા. ૬–૧૨–૫૯ પ્રસંગે, ભેટ પા. ૧૫–૧૫–૦.

શ્રી ઉમિયાશંકર મ. જોષ્માકર, જોહાનીસબર્ગ,
સ્વદેશાગમન પ્રસંગે ખુશાલીમાં ભેટ પા. ૨૬–૫–૦

શ્રી ભુલાભાઇ રણછોડજી પટેલ, જોહાનીસબર્ગ,
પુત્રી સુશીલાનાં લગ્ન તા. ૨૬–૫ ૫૭ પ્રસંગે ભેટ પા. ૧૫–૧૫–૦.

અનુકરણીય લગ્ન

જોહાનીસબર્ગના મુનસાડ નિવાસી શ્રી પરભુભાઇ મંછાભાઇ પટેલના પુત્ર ચિ. જીવણભાઇના શુભ લગ્ન, જોબર્ગના કાછીઆવાડી નિવાસી શ્રી રણછોડ ભાઇ દુર્લભભાઇ પટેલની પુત્રી ચિ. કુસુમબેન સાથે, રવિવાર, તા. ૭–૧૨–૫૯ના રોજ, કન્યાના ભાઇ ડાહ્યા ભાઇ રણછોડભાઇના નિવાસ સ્થાને ઘણી જ સાદાઇથી પાંચ પચ્ચીસ ભાઇ બેનોની હાજરીમાં થયા છે. આ પ્રસંગે વરપક્ષ તરફથી જાનમાં પણ વરના મામા, ભાઇ બેનો, એક બે મીત્રો સિવાય કોઇ ન હતું. લગ્ન વિધિ શ્રી ઉમિયાશંકર જોષ્માકરના હસ્તે થઇ હતી. ધાર્મીક વિધિ દરમી યાન પૂર્ણ શાંતી હતી. લગ્ન વિધિનું રહસ્ય–પ્રતિજ્ઞા વગેરે સ્પષ્ટપણે વરકન્યાને સમજાવવામાં આવ્યા હતા. છેલ્લે સગાં સ્નેહીઓ અને અન્ય શુભેચ્છકો ના શુભાશિષોના સંદેશાઓ વાંચવામાં આવ્યાં હતાં, બંને પક્ષ તરફથી જુદી જુદી સંસ્થાઓને દાન આપવામાં આવ્યાં છે.

આપણા હીંદુ સમાજમાં લગ્ન પ્રસંગે થતી ધામધુમ, ખોટા રિવાજો અને મોટા જમણવારોનો મોહ તજી બંને પક્ષોએ જે અનુકરણીય પગલું ભર્યું છે તે ખરેખર ધન્યવાદને પાત્ર છે.

શ્રી ઉમિયાશંકર જોષ્માકરનું સ્વદેશાગમન

શ્રી ઉમીયાશંકર જોષ્માકર, તેમના વૃદ્ધ પિતાશ્રી અને કુટુંબીજનોના દર્શનાર્થે એકાદ વર્ષ માટે તેમના કુટુંબ સાથે સ્વદેશ જઇ રહ્યાં છે, આ પ્રસંગે તેમને શુભાશિષ પાઠવવા શ્રી માં. ભા. વિદ્યાલય, ટ્રાંસવાલ ગુજરાતી શિક્ષક સંઘ અને ટ્રાંસવાલ ભારતીય મહીલા મંડળ તરફથી વિદાયસત્કારનો કાર્યક્રમ યોજવામાં આવ્યો હતો. તેમના નવ વર્ષના અત્રેના વસવાટ દરમીયાન તેમણે હીંદુ જાતિમાં ધાર્મીક સામાજીક અને શૈક્ષણિક વિકાસ માટે ઠીકઠીક પ્રયત્ન કર્યો છે તે માટે ઉપરોક્ત સંસ્થાઓ તરફથી તેમને લેખિત માનપત્રો અર્પણ કરવામાં આવ્યા છે. એઓ જાન્યુઆરીમાં સ્ટીમર કરંજામાં સ્વદેશ જવા ઉપડી જનાર છે. અમે એની સફર સફળ ઇચ્છીએ છીએ.

શ્રી મોતીરામ મીસ્ત્રીનું અવસાન

જોહાનીસબર્ગ, માસ્ટર બ્રધર્સની પેઢીના વેરમા નિવાસી શ્રી નાથુભાઇ મોતીરામ મીસ્ત્રીના પિતા તા. ૧૪–૧૨–૫૯ રવીવારના રોજ બપોરે ૨-૩૦ વાગે એકાએક એમના કુટુંબીજનોની હાજરીમાં ૯૫ વર્ષ જેટલી વયે અવસાન પામ્યા છે. સદ્ગતની સ્મશાન યાત્રામાં સગાં સ્નેહી મિત્રોએ દુર દુરથી પધારી એમને અંતીમ માન આપ્યું હતું. સદ્ગત છેલ્લા તેર વર્ષથી એમનાં ધર્મપત્ની સાથે જોહાનીસબર્ગ એમના એકના એક પુત્ર શ્રી નાથુભાઇ સાથે રહેતા હતા. સદ્ગત એમની પાછળ પત્ની, પુત્ર-પૌત્રો અને પ્રપૌત્રોનું વિશાળ કુટુંબ મુકી ગયા છે. એમના આત્માની શાંતી માટે પ્રાર્થના, ભજન-કીર્તન વિગેરે કરવામાં આવ્યા હતા.

આ પ્રસંગે સગાં સ્નેહી અને મિત્રો તરફથી રીથ-પુષ્પાંજલિને સ્થાને અમુક રકમ આપવામાં આવી હતી. એ રકમ ડરબનના રામકૃષ્ણ સેન્ટરના લાભાર્થે મોકલવામાં આવી છે. ઉપરાંત સદ્ગતના પૂણ્યાર્થે એમના સુપુત્ર શ્રી નાથુભાઇએ તાજેતરમાં શરૂ થયેલા શ્રી ટ્રાંસવાલ હીંદુ વેલ્ફેર ટ્રસ્ટ ફંડમાં પા. ૫૧ની રકમ દાન તરીકે આપી છે. એ ઉપરાંત અન્ય સંસ્થાઓને સારી જેવી રકમ દાન તરીકે આપવામાં આવી છે. સદ્ગતના આત્માને ચિરશાંતી મળે એજ અમારી પ્રાર્થના.

આભાર

અમારા સદ્ગત પિતાશ્રીના અવસાન પ્રસંગે જે જે ભાઇબેનોએ દુર દુરથી પધારી સ્મશાનયાત્રામાં હાજરી આપી, તેમજ તાર–ટપાલ સંદેશાઓ પાઠવી અમારા કુટુંબ પ્રત્યે જે સહાનુભુતિ અને દીલસોજી દર્શાવ્યા છે તે સૌનો આ પત્રદ્વારા હાર્દીક આભાર માનીએ છીએ.

નાથુભાઇ મોતીરામ મીસ્ત્રી
અને કુટુમ્બીજનો.

✻ રેમિંગટન
✻ પોર્ટેબલ
✻ ગુજરાતી ટાઇપરાઇટર

★

નવું રેમીંગટન ગુજરાતી પોર્ટેબલ ટાઇપરાઇટર સ્ટેંડર મોડલનું ઘણું સુંદર કામ આપે છે.

★

ગુજરાતીઓ માટે ઉત્તમ સાધન

આમાં અનુભવોથી ઘણા સુધારા વધારા કરવામાં આવ્યા છે અને ઘણી સરળ રીતે ટાઇપ કરી શકાય છે. રેમીંગટન તમને ગેરંટી આપે છે. આજ સુધી આ કરતાં સારૂં ટાઇપરાઇટર બનાવવામાં નથી આવ્યું.

ભાવ પા. ૪૧–૧૦–૦થી ઉપર

કીમત ચુકવવા સરળ શરતો

ફોન: ૬૭૧૩૧

નેશનલ ઓફીસ સપ્લાયરસ

૭૬ વિકટોરીયા સ્ટ્રીટ, — ડરબન.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

વાર્તા

જીવન સન્ધ્યા

રાજુલ બાબુ ૭૫ વરસની ઉમ્મરે વિધુર થયા હતાં. એ અવસ્થામાં તેઓ ખુબ સંયમી, પરિશ્રમી અને સ્વસ્થ હતાં તેથી તેઓ જોવામાં ૨૫-૨૬ના લાગતા. એમની પ્રેમાળ પત્ની બે પુત્ર અને બે પુત્રીઓ પોતાની સ્મૃતિરૂપે પોતાના પતીને સોંપી સદા માટે આ સંસારમાંથી વિદાય થઇ હતી. પત્નીના સ્નેહને લઈ અને બાળકોના પ્રેમને વિચારી અનેક માગા અને અનેક દબાણ છતાં રાજુલ બાબુ ફરી પરણ્યા ન હતાં.

બાળકો, પીતા, દાદીમા તથા કુટુંબના બીજા સભ્યોની મીઠી છાયામાં પ્રેમથી અને આનંદથી ઉછરતાં હતાં. આથી રાજુલ બાબુને ખાસ કાંઇ અભાવ જણાયો નહી તેઓ પોતાની જમીનદારીના કાર્યમાં મગ્ન રહેતા અને ફુરસદના વખતમાં વાંચન અને અધ્યયન કરતાં. ઉપરથી જોતા કોઇને તેમના જીવનમાં કશાનોજ અભાવ ન જણાતો અને ખાસ તો એ બીના છે કે રાજુલ બાબુના હૃદયને તળીએ શું પડયું છે એની કોઇનેજ કદી જાણ નહોતી થઇ.

અંધકારમાં પ્રકાશનું એક કીરણ એમની આંખો પર પડયું અને રાજુલ બાબુએ આંખો ઉઘાડી અંધકાર ઘણો ફેલાયો હતો, અને એમની મોટી પુત્રી દીવો સળગાવી ઓરડામાં મુકવા આવી હતી. દીવો સ્ટુલ પર મુકી એની આડે એક છાપુ મુકતી હતી જેથી ઉંઘતા પિતાને કાંઇ તકલીફ ન પડે. આમ કરતાં દિવાનો પ્રકાશ ઉષાના મુખ પર છવાયો હતો. રાજુલ બાબુએ જોયું કે, ૩૬ વર્ષની ઉમ્મરે જ એમની વિધવા દિકરી સાવ વૃદ્ધા જેવી દેખાય છે...એમના દિલના ઉંડાણમાંથી એક ઘેરો નિશ્વાસ બ્હાર પડયો. ઉષાનું વૈધવ્યજ એમના જીવનને હમેશા દુઃખ દેતો એક જખમ હતો. ઉષાએ પુછયું,—બાપુજી દુધ લાવું?

"પછી લાવજે બેટા! મારી પાસે થોડુંક બેસ." પીતાનો કંઠ ભારે હતો. ઉષા તેમના પલંગ પાસે બીછાવેલી ચટાઇ પર બેઠી. રાજુલ બાબુ થોડીવાર છત સામે જોતા રહ્યા પછી ધીમે રહીને કહ્યું "બેટા ઉષા વિરેન્દ્રને રજા નહી મળી હોય એમ લાગે છે." ઉષાનું મન ધડકવા લાગ્યું. વિરેન્દ્ર ડેપ્યુટી કલેકટરનું કામ અજમેરમાં કરતો હતો અને નાનો હરેન્દ્ર એમ. બી. બી. એસ. થઇ બનારસ રહેતો હતો. બન્ને ભાઇઓએ બંગલાઓ ચણ્યા હતાં કારો ખરીદી હતી. પહેલા પહેલા છ આઠ મહીને ઘેર આવતાં. પણ તેમની પત્નીને ગામડું પસંદ નહોતું. વળી ઉષા વિધવા થયા પછી આશ્રય હિન થતાં પીતાને ઘેર આવી એ પણ ભાભીઓને પસંદ નહોતું. અને તેથી આ બાજુ આવવુંજ મુકી દીધુ.

પુત્રો અને વહુઓ તથા નાની બેન આશાલત્તા બધાનેજ એમ હતું કે ઉષા ચાલાકી કરી પોતાની દીન સ્થીતીનો લાભ ઉઠાવી પિતાજીને પોતાના કબ્જામાં રાખે છે. આશાલત્તા ઘણા શ્રીમંત પતીની પત્ની હતી. આથી તે ભાઈઓને ત્યાં જતી અને પાછી સાસરે ચાલી જતી. કહેતી કે ગામડામાં એના બાળકોને નથી ફાવતું

રાજુલ બાબુ આ બધુ જાણતાં તેમના હૃદયમાં દુઃખ થતું પણ કદી તેઓ એક શબ્દ પણ આ વિશે ઉચ્ચારતાં નહી.

ઉષાએ ધીમે અવાજે સંકોચ સાથે જણાવ્યું કે, "મેં પત્ર તો લખ્યો હતો પણ હજી જવાબ નથી. કહોતો પાછો લખું હરેન્દ્ર કદાચ આવે તો?"

એક ઉંડો નિશ્વાસ નાખી રાજુલ બાબુએ વિષયાંતર કર્યું. "ના ના હું કાંઇ માંદો થોડોકજ છું. આ તો વૃદ્ધત્વને લીધે નબળાઇ જણાય છે. વળી હરેન્દ્રની દવા મને માફક પણ નથી આવતી. મને તો આયુર્વેદની દવા પર વિશ્વાસ છે. મારે તો વૈદ્યજ ઠીક છે."

ગયા વરસથી રાજુલ બાબુ હૃદય રોગથી પીડાતાં હતાં. ગામડાના વૈદ્ય જ એમની દવા કરતાં. કયારેક તેઓ તેમની પાસે આવી ગીતા આદી ધર્મ ગ્રંથોનું વાંચન ચર્ચા વિગેરે કરતાં અને સમય આનંદમાં પસાર કરતાં.

થોડી ચુપકીદી બાદ રાજુલ બાબુએ કહ્યું "અજય હવે ઘણો મોટો થયો હશે. ઇચ્છા હતી કે એની જનોઇની વીધી આજ ઘરના જુના પુરાણા આંગણામાં થાય." અજય એમનો સૌથી મોટો પૌત્ર હતો ઉષા અપરાધીની જેમ ચુપ રહી. પોતાના ભાઇઓના કાનમાં ભાભીઓએ હમેશા રેડલા ઝેરથી જે પરી વર્તન થયું હતુ તેથી તે વાકેફ હતી. પરંતુ તેના પતિના મરણ બાદ સાસરામાં તેને માટે આશ્રય ન રહ્યો. સંતાન હતુ નહીં. પછી એ મહીયર ન આવે તો કયાં જાય? ઓશીયાળી જીંદગીની કરૂણતાએ તેની આંખ ભીની કરી. રાજુલ બાબુએ તે જોયું અને વિષયાંતર કરતાં કહ્યું "બેટા જાવ દુધ અને દવા લાવો."

ઉષા ગઇ. રાજુલ બાબુ બારીમાંથી બ્હાર આકાશ તરફ જોતા રહ્યા. વીજળી ચમકી રહી હતી. દેડકાઓના નાંદ ગાજી રહ્યા હતાં. અંધકાર અને શુન્યતાં ચારે કોર પથરાઇ હતી. રાજુલ બાબુ આંખું મીચીં પડયા રહ્યા. બંધ આંખોના પડદા પાછળ ગત પત્નીની સ્મૃતીઓ, બાળકોના જન્મથી માંડી પત્નીના મરણ બાદ તેમના ઉછેરના અનેક સ્મરણો, તેમના સુખ માટે ઉઠાવેલા અનેક કષ્ટો, ભણાવવા પાછળ લીધેલી મહેનત, વિગેરેના ચિત્રો એક પછી એક માનસ પટ પર છવાયા. પછી આવી પૌત્રો તથા પૌત્રીઓની સ્મૃતીઓ. મનમાં થતું કે આજે ફરી પુત્ર પુત્રીઓ પુત્રવધુઓ જમાઇ અને તેમના બાળકોથી આ ઘર ફરી ગુંજી ઉઠે...તેઓ જાણતાં હતાં 'કે આવી ઇચ્છામાં કાંઇજ સાર નથી. છતાં હમેશના ધીર ગંભીર રાજુલ બાબુ આજે બાળકની જેમ અધીર બન્યા હતાં.

* *

કેટલાક દિવસો બાદ વાદળો દુર થયા હતાં, બપોર પછી એમ જણાતું હતું કે ઘણા દિવસ પછી અતિથીના વિદાય બાદ સુનકાર છવાયો છે. 'રાજુલ બાબુ તેમની પ્રિય પત્નીની રોઝ ચેટયા પર આડા પડયા હતાં.

પોસ્ટ મેનનો અવાજ સાંભળ્યો. રાજુલ બાબુના મુખ પર ઉત્કંઠા છવાઇ ગઇ. એમની જાગીરદારીની દેખરેખ રાખનાર મુનીમજી હાથમાં ટપાલનો થોકડો લઈ દાખલ થયા.

"કોઇના પત્રો છે શ્યામ" રાજુલ બાબુએ અધીર અને ઉત્સુક મને પુછયું.

શ્યામજીએ પત્રો તપાસતા એમાંથી એક જુદો તારવી જણાવ્યું "મોટા ભાઇનો પત્ર છે કાકાજી."

રાજુલે ક્ષીણ સ્વરમાં કહ્યું "તુંજ વાંચી સાંભળાવ."

જાણે તેઓ આશા ભંગ થાય એ ડરથી પોતે ન્હોતા વાંચવા માંગતા. પણ આશા ભંગ થવાની જ હતી. વિરેન્દ્રે લખ્યું હતું કે, "હાલમાં મારે જરૂરી કામ છે તેથી આવી શકાય તેમ નથી. બાળકોને આવા વરસાદના દિવસમાં ગામડામાં મોકલી માંદા પાડવા ઠીક નહી. ત્યાંનો રસ્તો સારો ન હોવાથી કાર આવી ન શકે. આપ અહીં આવો દવા દારૂ અહીં કરી શકાશે. વિગેરે."

રાજુલ બાબુના કપાળ પર ત્રણ રેખાઓ ઉપસી આવી. બે ત્રણ દિવસ પહેલા એમના ડોકટર પુત્રનો પત્ર પણ હતો. "નાની વહુ અસ્વસ્થ છે. બ્લડ પ્રેશર કાંઇક વધારે રહે છે. આથી અમે ન આવી શકીએ માટે તમે તુરત અહીં આવો. અહીં દવા દારૂની સુંદર ગોઠવણ કરી શકાશે."

શુષ્ક ભાવે રાજુલ બાબુએ શ્યામજીને કહ્યું પત્ર અહીં મુકી તું તારે કામે જા.

શ્યામજી ચાલ્યો ગયો. ફરી એજ શુન્યતાં છવાઇ ગઇ. તે દિવસે કાંઇક વ્રત હતું. ઉષા પુજા અને અર્ચામાં પડી હતી. ધૂપ દીપની સુગંધ વાતાવરણમાં મહેકી રહી હતી એમને યાદ આવ્યું તેમની પત્ની પણ હમેશા વ્રત તપ કરતી. મરણ પહેલાના દિવસોમાં સંતાનની મંગલ કામનાં માટે પત્નીએ કાંઇક વ્રત લીધુ હતું એ યાદ આવ્યું મંદવાડમાં કષ્ટ થતુ હતું રાગનો હુમલો થતો છતાં વ્રત નજ તોડયું.

ખીજાઇને પોતે કહ્યું હતું. "આવા વ્રતોથી શું થશે? શું એમ માને છે કે, આમ કરવાથી બાળકો માબાપની પુજા કરશે?"

પત્નીના મુખ પર મધુર હાસ્ય છવાયું. પુજે કે ન, પુજે માબાપની મમતા પોતાનું કાર્ય કરી લે છે. દુનીયામાં શ્રવણ કુમાર એકજ થયો પણ મા બધીજ સરખી હોય છે.

* *

રાજુલ બાબુ જેમ જેમ વિચારતાં તેમ તેમ તેમના સ્મૃતી પટ પર એક એક ચિત્રો આવતાં ગયા. અને તેમની આંખો ભીની થઇ. તેમને પોતાનેજ આશ્ચર્ય થયું. તેઓ ગંભીર સંયમી અને મીત ભાષી હતાં ન કીશોરની ચંચળતા એમને અડકી શકી ન યૌવનની ઉચ્છંખલતા, પણ આજ આ વૃદ્ધત્વમાં એમનું મન, ખબર નહી કેમ આટલું ભાવીક કેમ બની ઉઠયું? જેઓ હમેશા બીજાને આધાર આપતાં તે આજે બીજાનો આધાર ઇચ્છતાં હતાં. રાજુલ બાબુ જાણે થાકી ગયા હતાં.

"કેમ છે રાજુલ બાબુ?" વૈદજીએ દાખલ થતાં થતાં ખબર પુછી. એકલવાયા જીવનમાંથી થોડી મુક્તી મળશે એ વિચારેજ રાજુલ બાબુને તાઝગી મળી. "આવો આવો વૈદ્યજી બેસો ઠીક છે. આજે જરા બેચેની ઓછી જણાય છે."

હસતે મુખે ઉલ્લાસથી વૈદ્યજીએ નાડી તપાસવા હાથ હાથમાં લીધો. પણ તરત ગંભીરતાં છવાઇ ગઇ. તેઓએ પુછયું "કેમ હરેન્દ્ર કે વિરેન્દ્ર કોઈ આવ્યા નથી?"

"મોટાને કયાંક કામ પર જવાનું છે. અને નાનાને ત્યાં રોગનું ઘર. વળી ચોમાસામાં ડોકટર વૈદ્યનો વેપાર ખુબ ચાલે." ખુબ જોરથી હસતાં હસતાં રાજુલ બાબુ બોલ્યા. આ હાસ્ય હૃદયનું ન્હોતું એ જોનારને તુરત જણાઇ આવ્યું.

આમ છતાં વૈદ્યજીએ ગંભીર ભાવે કહ્યું "તો પછી તમેજ તેમને ત્યાં જવાની તઇયારી કરો. ત્યાં મોટા મોટા ડોકટરો હશે. સારો ઇલાજ કરાવી જલદી સારા થઇને આવો."

રાજુલ બાબુએ દુર સુધી દેખાતાં ભુરા આકાશ તરફ ગંભીર ભાવે જોયા કર્યું લીલી છમ પૃથ્વી જોઇ. મુખ પર જાણે મોહની છાયા છવાઇ. તેઓએ કહ્યું. "વૈદ્યજી આ પૃથ્વીની મને ઘણી મમતા છે. બાળ પણ આ ગામડાની ધુળમાં આળોટી

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

માજ્યું જુવાનીમાં અહીં રાજ કર્યું. આ વૃદ્ધ શરીરે કેટલાએ લોકો સાથે હળી મળી ભાઇચારો અને માયા મમતાં બાંધી. આ દિવાનખાનામાં બેઠા બેઠા કાંઇ, કેટલીએ સ્મૃતીઓને વાગોળી હવે જીવનની સંધ્યા વખતે આ ઘર, આ ગામ, અને આ ગામના લોકોની મમતાં કેમ છોડું!"

"વા શું કામ આમ બોલો છો? હજી તો ઘણા વર્ષો સુધી તમારે અહીં રહેવાનું છે. હું તમારાથી પાંચ વર્ષ મોટો છું. મને લાગે છે એકાદ દીકરા પાસે જવું સારૂં વહુ સેવા કરશે પૌત્રો...

રાજુલબાળુના મુખ પરનું હાસ્ય જોઇ વૈદ્ય ચુપ થઇ ગયા. જવાબમાં તેમના સ્વભાવ પ્રમાણે તેઓએ ફક્ત એટલુંજ કહ્યું "ઠીક વિચારીશ"

વૈદ્યજી પછી અહીં તહીની વાતો કરી અને ગયા ફરી એજ એકલવાયું જીવન.

રાજુલ બાળુના મનમાં અને શરીરમાં જાણે એક પીડા ઉઠી. આજે કાંઇજ કામ નથી. કોઇને માટે કશું કરવાનું નથી. તેઓએ પોતાની તમામ ફરજો પૂર્ણ કરી છે. પણ આજે એવી આકાંક્ષા જાગી છે કે કોઇક મમતાથી તેમને માથે હાથ ફેરવે, કોઇ એમની ચીંતા કરે, પ્રેમથી સેવા કરે. ઉપાની આદર અને પ્રેમ ભરી સેવા એમને દુઃખદ થઇ પડતી એમને ગુંગળાવી મુકતી ઉપા પોતાને અપરાધી માને છે. એ નથી જાણતી કે તે ન આવી હોત તો પણ...

આંખોમાંથી આંસું સરી પડયા. ઘણીવાર સુધી તેઓ એમજ આંસુ સારતા પડી રહ્યા. ઘણીવાર પછી આંખ ઉઘાડી તો તેમનો જુનો નોકર મંગલ પલંગની પાંગતે ઉદાસ અને દુઃખીત મનથી તેમની તરફ જોઇ રહ્યો હતો. રાજુલ બાળુ પોતાની આ નિબળતાના—પ્રથમ અને કદાચ છેલ્લીજ— પ્રકાશવાથી લજ્જીત થયા.

મંગલે પુછયું—શું કાંઇ વધુ કષ્ટ થાય છે. બાપુજી?"

"ઓહ" તેઓ શાંતીનો શ્વાસ લઇ બોલ્યા "હા કાંઇક કષ્ટ વધ્યું લાગે છે. જરા બેસ પાસે"

મંગલ પાસે બેઠો અને પંખો નાંખતાં નાખતાં સમાચાર આપ્યા કે "આપણી સફેદ ગાયે આજે વાછડો આપ્યો છે."

રાજુલ બાળુનું મુખ ચમકી ઉઠયું. "ઠીક તો જરા એને લાવ હું જોવું"

મંગલ વાછડો લઇને આવ્યો. રાજુલ બાળુનું વાત્સલ્ય જાણે સતધારાએ એના પરજ વરસવા ઇચ્છતું હતું. પોતાના નાના નાના પૌત્ર પૌત્રીઓ તથા દોહીત્રો પર કદી મન ભરી પ્યાર ન્હોતો કરી શક્યા. આજે આ મુક પશું પર હાથ ફેરવતાં ફેરવતાં એમને એમ થયું કે સ્વર્ગસ્થ પત્ની તેમની આ નાદાનીયતને હસી રહી છે.

મંગલ વાછડાને લઇ ચાલ્યો ગયો. આકાશ વાદળોથી ફરી છવાયું હતું. ચકલીઓ ચી: ચી કરતી પોતાના માળાઓ તરફ જઇ રહી હતી. સુના ઘરના છાપરા પર કબુતરો બોલી રહ્યા હતાં.—ઘુટરઘુ ઘુ...ટુ...રઘુ. પુસ્તકો વાંચવા હવે તેમને ન્હોતા ગમતાં. પહેલા પુસ્તકો એમનું જીવન હતું ઉપાની મા રાતના બાર વાગે બાળકોને સુવાડી તેમની રાહ જોતી બેઠી હોય પણ પોતે પુસ્તકોમાં ડુબ્યો રહેતા.

હૃદયનો દુઃખાવો વધી રહ્યો હતો. એકવાર ચારે બાજુ નજર ફેરવી ઉપા સાથે થોડીવાર સ્નેહ ભરી વાતો કરી અને ઉપા જતા કરવટ બદલી આંખો મીચી દીધી.

* *

સુના ઘરમાં હવે અવર જવર વધી હતી મોટાભાઇ અને નાનાભાઇ પરીવાર સાથે આવ્યા હતાં. કારો દરવાજા પર ઉભી હતી. રાજુલ બાળુનું રાતના અચાનકજ હાર્ટ ફેલ થઇ ગયું હતું. સમાચાર મળતાં જ બધા આવી ગયા હતાં વહુઓએ રડી રડી આંખો લાલ કરી શોકથી બીચારી બે હાલ હતી. નાયલોનની સાડી, હાથનો રેશમી રૂમાલ આંસુઓથી ભીંજાઇ ગયા હતાં. અને પુત્રો અનાથ થયાનું દુઃખ બીજા પાસે રડતાં હતાં.

નાની પુત્રી અને જમાઇ હમણાંજ આવ્યા અને નાની પુત્રી આશા લતા પીતાના પગપર માથુ મુકી કરૂણ આક્રંદ કરવા લાગી. નણંદ ભોજાઇમાં રડવાની અને કોણે દુઃખ વધારે થયું છે તે બતાવવાની હરીફાઇ ચાલી બાળકોથી ઘર છવાયુ હતું. મેમાનોના સામાનથી ઓરડાઓ ભરાયા હતાં. વરંડામાં ગામના લોકો બેઠા હતાં. વિરેન્દ્ર અને હરેન્દ્ર આ આઘાતને ધૈર્યથી સહન કરવા કોશીસ કરી રહ્યા હતાં. છતાં વારંવાર આંખો પર રૂમાલ ફેરી રહ્યા હતાં. જોનારા રાજુલ બાળુના ભાગ્યની ઇર્ષા કરી રહ્યા હતાં. "બધી રીતે બહુ ભાગ્યશાળી હતાં."

આ વખત દરમ્યાન પિતાના મુખ સામે એકી ટકે જોઇ રહેલી ઉપાને જાણે એમ લાગ્યું કે, પિતાની ધેરી મુદ્રા પાછળ હાસ્ય છવાયું છે.

ફક્ત મંગલની મુખ મુદ્રા કઠોર હતી. એજ પોતાના શેઠના એકાકી જીવનનો એકલો એકજ સાક્ષી હતો એકવાર એને કહ્યું પણ ખરૂં કે, "પહેલા કોઇ ન આવ્યા હવે બધાનું વ્હાલ ઉભરાયું"

પાસે ઉભેલા બીજા નોકરોએ એને રોકયો. કયાંક નવા શેઠ સાંભળી જશે.

વહુરાણીઓ રડતી રડતી બોલી રહી હતી. કેટલીએ વાર બાપુજીને કહ્યું અમારી પાસે રહો. જો આવ્યા હોત તો આમ હાર્ટ ફેલ ન થાત... અમને પહેલેથી ખબર પણ ન આપી મોટી બેનને એટલુ પણ ન સુજ્યું!

ઉપા શુન્ય થઇ બેસી રહી. તે અપરાધી હતી. હાર્ટફેલનો સમય આપી ન્હોતી શકી. નાની બેને ડુસકા ખાતા ખાતા. કહ્યું—મોટીબેન તમે બારે મોટી ભુલ કરી બાપુજીને અહી રાખવાજ ન્હોતા જોઇતા.

નાની વહુ પણ કહી રહી હતી અમારી સાથે રહ્યા હોત તો ઘરમાં જ ડોકટર હોવાથી આમ કદી ન બનત. શહેરના સૌથી મોટા ડોકટર તરીકે એમના પુત્ર ગણાય છે અને તેઓ આમ મરી ગયા...અમને પરાયા સમજી ખબર પણ ન આપી.

સગા સ્નેહી અને સાખ પાડોશી પણ રાજુલ બાળુના ઉચ્ચ પદવી ધરાવતા કમાઉ દીકરાઓની વહુઓના કથનમાં હાએ હા મેળવી રહ્યા હતાં.

છાપામાં ખબર છપાઇ ગઇ હતી. અનેક તાર અને પત્રો દીલાસાના આવતાંજ રહ્યા હતાં. બન્ને ભાઇઓ તારોમાંથી અગત્યના જુદા મુકતા હતાં. અંતીમ યાત્રા ખુબ દબદબા ભરી કરવાની તઇયારીઓ થઇ રહી હતી.

ગામના વયોવૃદ્ધ પંડીતજીએ કહ્યું બેટા ઉતાવળ કરો ૧૦ વાગ્યા પછી અંતીમ ક્રીયા કરવી ઠીક નથી.

એક કડક નજરે તેમની તરફ જોઇ મોટા-પુત્રે જણાવ્યું "એ બધુ ઠીક છે પણ પ્રાંતના વડા પ્રધાન ન આવે ત્યાં સુધી કંઇ કરી ન શકાય."

પછી નાના ભાઇ તરફ ફરી અંગ્રેજીમાં એમને કહ્યું "હરેન્દ્ર આ વખતે આપણે નાણાનો વિચાર ન કરીએ તો ઠીક મરણ ક્રીયા સારી રીતે કરવી જોઇએ. તું કેટલા ખરચી શકશે!"

કાંઇક સંકોચ સાથે હરેન્દ્રે કહ્યું "મારા ઘરમાં હમેશા બીમારી હોવાથી હું તો હમેશા નાણાંની તાણ અનુભવુ છું છતાં...છતાં...

રાજુલ બાળુનો આત્મા આ બધુ જોઇ સાંભળી હસી રહ્યો હતો. એમને છેલ્લા થોડા વરસોથી જાગીરદારી ખોટમાં જાય છે એમ બતાવ્યું હતું. અને બધાનોજ ખ્યાલ હતો કે રાજુલ બાળુ પૈસે ટકે ઘસાઇ ગયા છે. ખુદ મુનીમજી પણ એમજ માનતાં. રાજુલ બાળુએ બે દિવસ પર એક પત્ર ઉપાને આપ્યો હતો અને તેના પર લખ્યું હતું કે મારા મરણ બાદ અંતીમ ક્રીયા પહેલા આ પત્ર જાગીરીનો વહીવટ કરનાર વકીલ ઉન્મેષને આપવો અને બધા સમક્ષ વાંચવો. બધાનોજ ખ્યાલ હતો કે જાગીરી ગીરવી મુકી છે અને તેનો હીસાબ વિગેરે હશે.

પણ જયારે વકીલે પત્ર ઉઘાડી વાંચ્યો કે મારા અંતીમ ક્રીયા કાંડ માટે ૫૦૦૦ આ સાથે છે અને મારૂં ૩ કરોડનું નગદ નાણું અને ૫૦૦ એકરની આ જાગીરી કે જે ખોટે ખોટીજ ગીરવી મુકી હતી તે મારા મરણ બાદ ઉપાની છે. ભાઇઓ અને બીજા બધામાંથી એક વિદ્યુતનો આંચકો પસાર થયો.

અગ્નીદાહ તેમની ઇચ્છા મુજબ થયો. ૧૧મે દીવસે "રાજુલ વૃદ્ધાશ્રમ" માટે ઉપાને મળેલી તમામ રોકડ રકમ દાન કરી દેવામાં આવી અને પોતાની ઇચ્છા અનુસાર ઉપા તેની દેખરેખ રાખનાર રહી.

સાભાર સ્વીકાર:

સર્વેશ્રી દીયાળભાઇ નારણજી સ્ટેન્ડરટન	૨–૨–૦
જીણાભાઇ ડાકાભાઇ નાઇજલ	૨–૨–૦
વલ્લભભાઇ દયાળજી ,,	૨–૨–૦
ગુલાભાઇ મકનજી બેથાલ	૨–૨–૦

બુકકીપીંગ, ઇનકમ ટેક્સ રીટર્ન્સ, લાઇસેન્સીઝ, રેવન્યુ ક્લીયરન્સ અને ઇનશ્યોરન્સ માટે મળો:

આર. વીઠ્ઠલ

૧૨ બાર્કલી આર્કેડ, ૩૮ માર્કેટ સ્ટ્રીટ, કોરનર ડાયગોનલ અને માર્કેટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ, ફોન ૩૩–૧૬૫૪.

માથે બાંધવાની રીબન અને વેણીઓ

મખમલ, સાટીન, ટાફેટા સીલ્કની, રીબન અનેક રંગ, ડીઝાઇન અને સાઇઝમાં મળશે, લગ્ન મંડપ અને મોટર શણગારવા માટે જથ્થાબંધ રીબનો મળી શકશે.

બચ્ચાં માટે મખમલ, અને રેસમ તથા ફેલ્ટની ટોપીઓ કીફાયત ભાવે બનાવી આપવામાં આવશે.

અંબોડે બાંધવા મખમલ, રેસમ, કોટન વિગેરેનાં ફુલોની રંગ રંગની વેણીઓ અને અનેક પ્રકારના બ્રોચર્સ મળશે.

ટેબલ પર મુકવા માટે પ્લાસ્ટીકના સુંદર ફુલો મળશે:

ઠેકાણું: **માબરો હેટ્સ (પ્રો.) લી.**

લેડીઝ એન્ડ ચીલ્ડરન્સ હેટ મેન્યુફેકચરર,

ફોન: ૮૩૫–૭૯૯૮ પહેલે માળે, બોકસ પ૨૫૭.

માસ્ટર મેન્સન્સ — ૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, — જોહાનીસબર્ગ.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor

બી-આઇ

મુંબઇ કરાંચી અને ઇસ્ટ આફ્રીકાના બંદરો વચ્ચે મુસાફરી કરે છે.

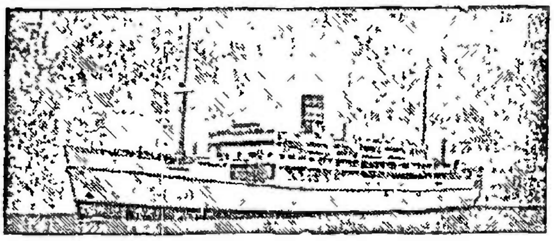

સ્ટીમર કંપાલા ર૯મી ડીસેમ્બર, ૧૯૫૯ના આવશે.
અને ૪થી જાન્યુવારી ૧૯૬૦ના ઉપડશે.

મુંબઇ અથવા કરાચીનું ભાડું.

ફર્સ્ટ ક્લાસ	એક	ખોરાક	વગર	પા. ૪૨-૦-૦
સેકન્ડ ક્લાસ	,,	,,	,,	પા. ૬૦-૧૫-૦
થર્ડ ક્લાસ	,,	,,	,,	પા. ૩૧-૧૦-૦

ઓર્ડીનરી		સ્પેશીયલ	
નોન-વેજીટેરીયન	પા. ૫-૫-૦	નોન-વેજીટેરીયન	પા. ૧૦-૧૮-૦
વેજીટેરીયન	પા. ૪-૧૭-૦	વેજીટેરીયન	પા. ૧૦-૧૦-૦

વધુ માહિતી માટે મળો યા લખો:

શેખ હિમેદ એન્ડ સન્સ
(પ્રાઈ. લીમીટેડ.)
૩૯૦ પાઇન સ્ટ્રીટ,—ડરબન.
ટેલીફોન: ૨૦૪૩૨ — ટેલીગ્રાફીક એડ્રેસ "કરામત."

શુભ પ્રસંગો માટે ભેટ!

સ્ત્રીઓ અને પુરૂષો માટે

ઘડીયાળ!

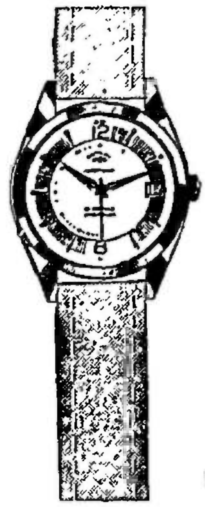

૧૭, ૨૧ અને ૨૫ જ્યુલનાં
ઓટોમેટીક કેલેન્ડર.

- રોમર
- રોટરી
- લેંકો
- રૂસર

વિગેરે દરેક જાતનાં ઘડિયાળ.

ઉપરાંત પુરૂષોનાં શર્ટ સુટ, પાયજામા વિ.
તેમજ બાળકોનાં કપડાં.

હોલસેલ ભાવે મળશે

બોક્સ ૫૬૮૮, ફોન: ૮૩૫-૨૬૦૧.

વલ્લભભાઈ બી. પટેલની કુાં.
૪૪, મારકેટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

શ્રીમતી તહેમી સોરાબજી રૂસ્તમજી

જણાવતા આનંદ થાય છે કે તેઓ

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઈફ એસોસીએશન ઓફ ઓસ્ટ્રેલેશીયા લીમીટેડ

સ્થાપના ૧૮૬૯ વિક્ટોરીયા, ઓસ્ટ્રેલીયા

— ના —

પ્રતિનીધી નિમાયા છે

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલનો જીંદગીનો વિમો એ ખરી બાંયધરી છે.

વધુ વિગત માટે લખો યા મળો:

૧૦૬ મેન્સફીલ્ડ રોડ, — ડરબન.

બોક્સ ૪૭૬,
ટેલીગ્રામ—કેબલ "સોરાબટેમ"

ટેલીફોન: ૪૭૮૮૮
૪૭૪૫૩

Printed And Published by Mrs. Sushila Gandhi, International Printing Press, (Phoenix) Private Bag, Durban, Natal.

PDF compression, OCR, web optimization using a watermarked evaluation copy of CVISION PDFCompressor